

ĮVYKIAI, PROBLEMOS, NUOMONĖS

ŽEČSPOLITOS AR ABIEJŲ TAUTŲ RESPUBLIKOS MUZIEJUS? – Petras Maksimavičius	3
LIETUVIAI RAŠYTOJAI, GYVENANTYS UŽSIENYJE: „VISI MES EMIGRANTAI, NEŽINIA NEI KODĖL, NEI IŠ KUR ČIA ATBLOKŠTI”	4

KULTŪROS BARUOSE

„GRIUVĖSIŲ ŽAVESYS” SUVALKUOSE – „ Aušros ” inf.	7
GEGUŽINĖ SU „ALNA” – Jurgita Stankauskaitė	8
„DZŪKIJOS” CHORO DAINŲ JUOSTA AUDŽIAMA JAU 60 METŲ – Božena Bobinienė	12
XXXI POEZIJOS PAVASARIS – Sigitas Birgelis	16
GIESMIŲ PYNĖ MARIJAI – Janina Macukonienė	19

ŽMONĖS

VIDUGIRIŲ KAIMO ŽMONIŲ GYVENIMO KNYGŲ IŠTRAUKOS – Gražina Kibyšienė, Irena Nevulienė	22
---	----

SKELBIMAI

SPAUDA RAŠĖ

LIETUVOS ŽINIASKLAIDA	25
-----------------------------	----

Viršeliuose:

Švenčiant „Alnos” 20 metų jubiliejų (Jurgio Černelio nuotr.)

„Dzūkijos” choras su vadovu Vidu Simanausku (centre), koncertmeisterė Lina Bakšienė (kairėje) ir šventės vedėja Egidija Pociene (dešinėje) po jubiliejinio koncerto Punsko LKN (Jurgio Paransevičiaus nuotr.)

REDAKCIJOS ADRESAS:

16-515 Puńsk, ul. A. Mickiewicza 23
tel./faks. 87 5161 416
www.e-ausra.pl
ausra@o2.pl

LEIDŽIA:

Lenkijos lietuvių draugija
16-500 Sejny, ul. Wileńska 9
tel./faks. 87 5162 125

Vyr. redaktorė – Irena Gasperavičiūtė
Redakcijos sekretorius – Petras Vitkauskas
Stilistė, korektorė – Birutė Burdinaitė-Ołow
Techn. redaktorė – Aldona Jonušonytė

KORESPONDENTAI: Petras Maksimavičius,
Eugenija Pakutkienė, Jurgita Stankauskaitė

Spausdino „Aušros“ leidyklos spaustuvė.

Numeris pasirašytas spaudai 2017-05-30.

Rankraščiai taisomi ir trumpinami redakcijos
nuožiūra. Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa
su autorių nuomone.

„Aušros“ redakcijos sąskaita:

BS Sejny O/Puńsk, ul. A. Mickiewicza 52,
16-515 Puńsk
Nr. 33 93540007 0070 0000 0198 0008
SWIFT / BIC kodas: POLU PL PR

Lenkijos lietuvių draugijos sąskaita:

BS Sejny, ul. Powstańców Sejneńskich 1, 16-500 Sejny
Nr. 23 93540007 0000 0000 0198 0002
SWIFT / BIC kodas: POLU PL PR

RUCH S.A. vykdoma prenumerata
Spausdinto leidinio prenumeratą galima užsakyti
tiesiogiai interneto tinklapyje www.prenumerata.
ruch.com.pl. Kilus klausimų, prašom rašyti el. p.
adresu prenumerata@ruch.com.pl arba skambinti
„RUCH“ Klientų aptarnavimo centrui tel. 22 693
70 00 arba 801 800 803 (darbo dienomis 7-17 val.).
Skambučio kaina priklauso nuo operatoriaus.

Zrealizowano dzięki dotacji Ministra Spraw
Wewnętrznych i Administracji.

Ministerstwo
Spraw Wewnętrznych
i Administracji

Projektą iš dalies remia
Spaudos, radijo ir tele-
vizijos rėmimo fondas
(26-27 psl.).

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

Mieli skaitytojai!

IRENA GASPERAVIČIŪTĖ

Pats gražiausias metų mėnuo eina į pabaigą. Ir ko tik nevyko šį mėnesį! Lenkijos lietuvių draugija baigė rengti lietuvių kalbos, Lietuvos istorijos ir geografijos konkursus, folkloro ansamblių „Alna“ atšventė 20-ąjį jubiliejų, Punsko LKN choras „Dzūkija“ – 60-ąjį, Šv. Kazimiero draugija Žagarių bažnytelėje surengė IV bažnyntinių chorų šventę, koncertavo „Klumpė“ ir „Vyčiai“, Punsko „Aušros“ leidykla suorganizavo Poezijos pavasarį, Seinų „Lietuvių namai“ gegužės 26 d. pakvietė visas mamas į joms skirtą koncertą, LR konsulas Seinuose kartu su Suvalkų valdžia atidarė pastarajame mieste Romano Borisovo dailės parodą... Dar reikia paminėti, kad Punsko LKN klotimo teatras rodė Jono Žalpio spektaklį „Gudri močiutė, arba Močiutės suokalbis“, o suvalkiečiai gegužės 27 d. paminėjo Suvalkų „Vienybės“ draugijos 110-ąsias, LLD Suvalkų skyriaus 55-ąsias, leidinio „Suvalkietis“ ir lietuviškų šv. Mišių 25-ąsias metines. Tikriausiai dar ne viską išvardijau.

Aišku, gegužė – tai ne tik švenčių, bet ir darbų mėnuo. Juk vis kaitresnė saulutė šaukiasi šeiminkus laukan ne tik sėti, bet jau ir ravėti, laistyti daržų. Esant gražiam orui darbo užtenka ir ūkininkams, ir bitininkams. Taigi kaip visur suspėti, kai toks darbų ir kultūrinių renginių maratonas?

Yra nuomonių, kad mūsų krašte per daug kultūrinių renginių, kad neįmanoma visur suspėti, ima trūkti žiūrovų. Kiti vėl mano, kad kuo daugiau – tuo geriau. Neabejotinai tai, jog mūsų jaunimas užsiėmęs repeticijomis – labai gerai. Laisvalaikio užimtumas – pats geriausias būdas auklėti jaunimą. Būna žiūrovų ar ne – tai ir rodo, ar renginys reikalingas, ar nebe. Nepamirškime nu-eiti į vieną kitą renginį. O šioje „Aušroje“ daugiausia apie gegužės kultūrinius įvykius. Paskaitykite!

Žečpospolitos ar Abiejų Tautų Respublikos muziejus?

PETRAS MAKSIMAVIČIUS

Prieš kelerius metus, pradėdamas Lenkijoje aktyviau vykdyti istorinę politiką, gimė mintis visoje šalyje plėsti muziejų tinklą. Šie planai, nors kartais ir pasigirsta kritikos žodžių, jau pradėti įgyvendinti. Vykstant diskusijai apie naujų muziejų steigimą vis dažniau buvo minimas taip pat Seinų vardas. Atsirado daug argumentų, kodėl toks muziejus turėtų būti steigiamas Seinuose. Šio sumanymo iniciatoriai jau buvo net sugalvoję naujojo muziejaus pavadinimą – „Rytų paribio muziejus“ (Muzeum Kresów Wschodnich). Planuota restauruoti buvusius Seinų kunigų seminarijos rūmus ir ten plėsti veiklą. Pati idėja steigti „Paribio muziejų“ negimė Seinuose. Kalbėti apie tai pradėta 2013 metais, kai pietinėje Lenkijos dalyje esančios Pakarpatės vaivadijos seimelis priėmė rezoliuciją, kuria išreiškė norą įsteigti kultūros instituciją, kurios tikslas būtų saugoti ir populiarinti žinias apie buvusios I Respublikos paveldą. Tai nebuvo vienintelė iniciatyva. Lenkijos kultūros ir tautinio paveldo ministerija gavo daugiau pasiūlymų bei prašymų iš įvairių Lenkijos kampelių tokio pobūdžio muziejų steigti. Visi šios idėjos iniciatoriai vieningai pabrėždavo, kad Lenkijoje būtina populiarinti žinias apie už šalies rytų ir šiaurės sienų likusį istorijos paveldą bei ten gyvenančius tautiečius. Netrukus prasidėjo diskusijos taip pat Seimo komitetuose, kur Kultūros ir tautinio paveldo ministerijos pareigūnai buvo klausiami, kaip, kur ir kada ši idėja bus įgyvendinta. Diskusijų

metu prieita išvada, kad reikia atsiskirti žodžio „kresy“ muziejaus pavadinime, kadangi į muziejaus veiklą turėtų būti įtraukti tose teritorijose gyvenantys tautiečiai, o pasak ministerijos atstovų, toks pavadinimas jiems nepatinka. Buvo siūloma, kad muziejus vadintųsi „Senosios Žečpospolitos rytų žemių muziejumi“ (Muzeum Ziem Wschodnich Dawnej RP).

Praėjusių metų lapkritį kultūros ir tautinio paveldo viceministras Jaroslavas Selinas (Jarosław Sellin) pranešė, kad ministerija planuoja tokią muziejų tikrai įkurti ir gal jis bus įsikūrus Liubline. Matyt, atsitiktinumas lėmė, kad kaip tik tuo metu tinkamas muziejui įkurti patalpas pasiūlė Lietuvių aikštėje (Plac litewski) esanti aukštoji mokykla. Žiūrint iš istorijos perspektyvos, Liublinas, kur ir buvo pasirašyta istorinė Liublino unija, yra tinkama vieta tokiam muziejui įkurti, juolab kad šiame mieste veikia vienas iš žinomų Lenkijoje, Marijos Kiuri-Sklodovskos (Maria Curie-Skłodowska) vardu pavadin-tas universitetas, o tai svarus argumentas diskusijose apie muziejaus mokslinį užnugarį ir mokslininkų indėlį plečiant jo veiklą. Kita vertus, viskas priklausys nuo to, kokia bus būsimo muziejaus misija ir kiek bus norima jame pristatyti Abiejų Tautų Respublikos laikus, o kiek susikaup-ti tik ties Lenkijai svarbiais istorijos momentais.

Kaip pripažino Liublino valdžia, šiuo metu vyksta su ministerija diskusijos, kaip naujai steigiamą muziejų organizuoti. Tikimasi, jog pavyks

rasti sutarimą, kad naujos kultūros įstaigos organizavimu ir finansavimu rūpinsis trys institucijos: ministerija, vaivadijos įstaiga ir Liublino miesto savivaldybė. Sujungti jėgas visų pirma reikės todėl, kad planuojama ne tik įrengti ekspozicijas, bet ir plačiai vykdyti edukacinę veiklą, mokslinius tyrimus, rengti publikacijas, skaitmeninti dokumentus ir pan. Tam reikalingos nemažos lėšos ir įvairių sričių specialistų pagalba.

Ar planai tokį muziejų steigti Seinuose žlugo? Matyt, iš dalies taip. Net ir esant politinei valiai bei pakankamam finansavimui, tokio masto muziejų čia būtų sunku organizuoti. Jeigu ir pavyktų užtikrinti reikiama finansavimą pastato remontui bei jo vėlesniam išlaikymui, išlieka atviras žmogiškųjų resursų, istorijos, kultūros, profesionalių muziejininkystės specialistų stokos klausimas. Tačiau yra sumanymų, kaip Liubline įkurto muziejaus veiklą panaudoti muziejininkystės plėtrai taip pat Seinuose.

Praėjusių metų lapkričio mėn. čia veikianti Paminklų globos draugija priėmė nutarimą įsteigti Seinuose „Senosios Žečpospolitos rytų žemių muziejų“, kuris, kaip rašoma minėtos draugijos tinklapyje, bus Liublino muziejaus filialas. Visi ligi šiol sukaupti eksponatai ir dokumentai laikui bėgant bus perduoti naujai įkurto muziejaus filialui. Šis sprendimas atitinka naujai Liubline kuriamo muziejaus idėją. Mat jo iniciatoriai planuoja, kad Liubline įsikurs centrinė muziejaus būstinė, sujungianti visoje Lenkijoje jau veikiančias ar naujai steigiamas institucijas, kurių veikla yra ar bus susijusi su vadinamųjų „kresų“ tematika.

Naujo muziejaus kūrimo sumanymas jau susilaukė kritikos. Daugiausiai tokių argumentų išsakė Lenkijos ukrainiečių atstovai. Vienos iš šalyje veikiančių ukrainiečių tautinės mažumos organizacijų lyderis, istorikas Grzegorz Kuprianowicz (Grzegorz Kuprianowicz) spaudoje

išreiškė susirūpinimą, kad naujos įstaigos kūrėjai neaiškiai apibrėžia, ar muziejus populiarins visą tų žemių (Abiejų Tautų Respublikos) kultūros paveldą, ar eksponuos tik su lenkiškumu susijusius elementus. Pasak jo, nepaprastai svarbu, ar mokslininkai, kurie dalyvaus muziejaus steigime ir veikloje, stengsis parodyti tik vieną požiūrį į aptariamą istorijos laikotarpį, ar muziejaus lankytojams leis susipažinti taip pat su istoriografijoje esamais skirtingais vertinimais.

Panašios nuomonės yra Liublino universiteto politologas prof. Valentas Baliukas (Walenty Baluk). Jis ragina nepanaudoti būsimo muziejaus politiniams tikslams ir bandymams įpiršti savąją istorijos viziją kaimyninėms tautoms, kurios kadaise ir sukūrė Abiejų Tautų Respubliką. Jo manymu, šį klausimą turi labai kruopščiai išnagrinėti platus mokslininkų ratas.

Lietuviai rašytojai, gyvenantys užsienyje: „Visi mes emigrantai, nežinia nei kodėl, nei iš kur čia atblokšti“

Kaip rašytojų kūrybą veikia jų prigimtinė kultūra, istorinė patirtis ir gyvenimas svetur? Ar gali lietuviškos knygos būti įdomios užsienio šalių skaitytojams? Apie tai „Knygų mugėje“ kalbėjosi Londone gyvenanti menotyros mokslų daktarė Kristina Sabaliauskaitė, Lietuvoje itin populiarių knygų „Silva rerum“ autorė, Paryžiuje gyvenantis rašytojas Valdas Papievis, kurio romanas „Eiti“ buvo pripažintas meniškiausia metų knyga, o pats rašytojas tapo 2016 m. Nacionalinių

kultūros ir meno premijų laureatu, bei Sidnėjuje gyvenanti, daugiausia paaugliams kurianti rašytoja Akvilina Cicėnaitė.

KAS IŠ MEILĖS, KAS DĖL MOKSLŲ

K. Sabaliauskaitė į Londoną atvedė atsitiktinumas. Kai ji vyko į britų sostinę, nemanė emigruosianti. „Keliavau ne ieškoti sotesnio duonos kąsnio. Priešingai – žinojau, kad teks gyventi labai skurdžiai ir labai studentišškai, nes išvažiavau daryti dailės doktorantūros studijų. Po metų

atsivėrė tiek galimybių, tad nutariau pabūti dar. Patvirtinau taisyklę, kad kartais nieko nėra pastoviau už laikiną“, – pasakojo rašytoja.

V. Papievi į Paryžių atviliojo simpatija šiam miestui, kurį įsimylėjo dar gūdžiais sovietiniais laikais. „Bet tuomet Paryžius atrodė tolimas kaip Mėnulis. Man tai buvo miestų miestas. Nežinau, iš ko aš jį susikūriau. Gal iš girdėtų dainų, skaitytų knygų... Kai pirmą kartą važiavau į Paryžių, labai bijojau juo nusivilti, nes būčiau nusivylęs visu pasauliu: jei jau Paryžiuje

nerandu Paryžiaus, jokio kito pasaulyje nėra miesto, kuris mane trauktų“, – prisiminė V. Papievis.

Tad kai pirmą kartą atsidūrė Prancūzijos širdyje, rašytoją apėmė įspūdis, lyg čia kitados jau gyventa. „Eliziejaus laukai, Triumfo arka, Dievo motinos katedra – visa tai pažįstama, tačiau man buvo keistas įspūdis: vaikštau Le Marais kvartalo gatvelėmis, ir atrodo, kad pamatyta vaizdą aš jau kažkada mačiau ir Paryžiuje gyvenau savo ankstesniame gyvenime. Jis mane pasičiupo, nepaleidžia ir iki šiol jame gyvenu“, – apie meilę meilės miestui pasakojo rašytojas.

A. Cicėnaitė keliai į tolimąją Australiją pradėjo vesti beveik prieš aštuonerius metus, kai išvažiavo į Naująją Zelandiją studijuoti doktorantūroje religijotyros. Baigusi studijas su vyru persikėlė į Sidnėjų, kur dabar ir dirba, rašo, verčia.

VISI MES EMIGRANTAI

V. Papievis prisipažino, kad tam, jog galėtų apie ką nors rašyti, turi būti toje vietoje, įsigyventi į ją. „Mano kūryboje yra Paryžius, Provansas. Provansą gana gerai pažįstu – daug sykių ten buvau, pragyvenau ištikus mėnesius, esu į jį įsijautęs. Tai – mano kraštas. Bet aš niekada negyvenau Bretanėje, apie tai negalėčiau rašyti. Negalėčiau rašyti ir apie Niujorką, nes ten negyvenau. Galiu pasiimti miesto planą, mano herojus gal ir galėtų klaidžioti po Niujorką, bet aš to miesto nejaučiu. Aplinka labai daug reiškia“, – apie kūrybos subtilybes kalbėjo V. Papievis.

Panaši ir K. Sabaliauskaitės kūrybos gimtis. Nors ji ir sako, kad nebūtina vien dėl to, kad gyveni Londone, apie jį ir rašyti, ir net ne tiek gyvenamoji vieta, kiek patirtys įkvepia autorių, tačiau K. Sabaliauskaitė niekada nerašo apie vietas, miestus, kuriuose nėra buvusi, kurių nėra jutusi, uodusi. „Jei noriu aprašyti Gardiną arba Nesvyžius, turiu ten nuvažiuoti, eit, vaikščioti, matyti. Kartais tai

nepatenka į puslapius, kartais iš trijų valandų pasivaikščiojimo lieka vienas sakinyš. Bet man tai būtina. Kitas įdomus momentas – vietos perkeitimas, rašymas apie Lietuvą būnant užsienyje. Kažkada Leonidas Donskis yra tiksliai pastebėjęs, jog kartais įdomūs dalykai gimsta iš intymumo ir distancijos įtampos. Man tas padėjo. Esu iki kaulų smegenų vilnietė, čia gimusi, čia augusi, tai – savastis, mano DNR, mano terpė. Kita vertus, tai, kad išvykau į Londoną, man padėjo pažvelgti į Vilnių su distancija, ir pamatyti, kuo mano gimtasis miestas unikalus“, – kalbėjo rašytoja.

Galimybė įvertinti Vilnių iš atstumo, pasak jos, sugriovė kai kuriuos stereotipus: ką ji maniusi, jog yra unikalų, pasirodė esantys Centrinei Europai tipiškai dalykai.

V. Papievis antrino, jog rašytojui labai svarbu pamatyti savo šalį iš kitos perspektyvos, neužsidarius savyje. O jis pats, nors ir rašantis apie Paryžių, Provansą, rašo ir apie Lietuvos žmones. „Man atrodo, kad mes visi jaučiame tą patį sielvartą, tą patį džiaugsmą, nerimą, skiriasi tik registrai. Paskutinėse knygose man kartais norėdavosi prisiminti Lietuvą, įdėti lietuviškų metaforų, bet tyčia to vengiu ir neminiu Lietuvos, nes vos tą padarysiu, įterpsiu nors vieną lietuvišką detalę, tapsiu vargšas emigrantas, kuris išvažiavo į Paryžių ir ten jaučiasi labai vienišas, svetimas, nepritapęs. Man rūpi egzistencinės būsenos, egzistencinė vienatvė, egzistencinis skausmas, egzistencinis nerimas ir nenoriu, kad tai būtų siejama su emigrantu. Visi mes esame emigrantai, nežinia nei kodėl, nei iš kur čia atbloškė“, – savo matymą atskleidė V. Papievis.

A. Cicėnaitė svarstė, jog tuo atveju, jei ji nebūtų išvykusi iš Lietuvos, tos knygos, kurias parašė jau būdama nebe Lietuvoje, apskritai nebūtų gimusios. „Būčiau rašiusi, tačiau tos knygos būtų kitokios, – prisipažino autorė. – Tiek „Niujorko

respublikoje“, tiek „Tylos istorijoje“ rašau apie Lietuvą, apie praeitį: „Niujorko respublika“ – 1990-ieji metai, „Tylos istorija“ – XX amžius nuo pradžios iki pabaigos. Jei nebūčiau turėjusi šio nuotolio, nebūčiau galėjusi į mūsų praeitį, patirtis pažiūrėti naujai ir suvokti, kad vis dėlto tai – unikalios patirtys ir apie tai reikia rašyti. Nereikia išsigalvoti egzotiškų peizažų, nes tai, kas egzotiškiausia, yra čia. Ir būtent tai norėjau savo knygomis užfiksuoti. Tame atstume gimsta įtampa, prasmės, suvokimas, kad būtent apie tai galiu rašyti, kad tai – unikalų.“

KALBA – TIK PROTEZAS

K. Sabaliauskaitė pasakojo, jog su Vilniumi po savo oda pakankamai komfortiškai jaučiasi pasaulyje, kur bebūtų. Nes Vilnius visuomet buvo labai daugiakultūris. Tad nuvažiavusi į Didžiąją Britaniją, Škotiją, ji gali kalbėti apie škotus miestiečius Vilniuje arba Kėdainiuose. Apie vokiečių Glaubicą iš Silezijos, kuris pastatė XVIII a. Vilnių, apie italų meistrus ir muzikantus, prancūzų profesorius Vilniaus universitete. Rašytojos teigimu, tam tikra prasme Vilnius kaip miestas savo senosios istorijos laikotarpiu buvo tarsi mini Europos modelis.

„Nelabai seniai girdėjau Prancūzų radijo laidą apie protezus. Turime daug protezų – kiekvienas įrankis yra mūsų protezas, turime ir vidiinių protezų – galima persodinti net širdį, – prie K. Sabaliauskaitės prisijungė V. Papievis. – Tačiau nežinau, kas į mane gali persodinti prancūzų kalbą – tai vis tiek man bus protezas. Galiu prancūzų kalba bendrauti, bet prancūzų kalba iš manęs niekada neištrauks to, ką ištraukia lietuvių kalba. Lygiai taip pat su prancūzų kultūra: aš esu lietuvis Prancūzijoje. Ir liksiu lietuviu Prancūzijoje. Ir net nesistenčiu tapti prancūzu ar suprancūzėti. Aš toks lietuvis Paryžiuje savo draugams paryžiečiams daug įdomesnis. Man patinka tarpinės būsenos, kai

rytas pradeda aušti, bet diena dar neprasidėjusi, kai artėja vakaras, bet dar neatėjusi naktis. Gyvenu tokioje tarpinėje būsenoje tarp Lietuvos ir Prancūzijos, tarp Vilniaus ir Paryžiaus kultūros prasme, tačiau niekada nebūsiu tarpinėje būsenoje tarp lietuvių ir prancūzų kalbos: lietuvių kalba vis tiek yra mano namai.“

Į Australiją nuvykusi rašytoja A. Cicėnaitė išsyk išgyveno lyg medaus mėnesį, kai viskas gražu. Tad veikiama tokių nuotaikų ji rašė knygas, kuriose veiksmas vyksta Australijoje. „Maniau: štai – man pasitaikė galimybė gyventi šioje šalyje ir galiu savo egzotiškas patirtis sudėti į knygą. Bet vis dėlto rašydama „Niujorko respubliką“, „Tylos istoriją“ supratau, kad kur kas autentiškesnis kalbėjimas apie dalykus, kurie yra tavyje, kuriuose esi gimęs arba labai ilgą laiką gyvenęs. Aš vis dar noriu parašyti knygą apie Australiją, bet manau, kad man prireiks daugiau laiko“, – pasakojo A. Cicėnaitė.

KAIP LYGUS SU LYGIAIS

Kurdama „Silva rerum“ K. Sabaliauskaitė lankė Europos ir Didžiosios Britanijos bibliotekas bei archyvus: jai buvo įdomu atrasti, kiek daug Lietuvos išsibarsčiusios Europoje. Ir paaikškėjo: lietuviškų ženklų Europoje yra labai daug.

„Aš anglų kalbos niekada negirdėsiu kiekviena savo kūno ląstele kaip muzikos, kaip girdžiu lietuvių kalbą. Bet man, atsidūrus svetur, buvo svarbu ne kalba kaip protezas, o literatūra kaip jungtis. Pasijusti namie prancūziškoje, britiškoje kultūroje man visuomet padėdavo tai, kad aš buvau skaičiusi daug tos šalies literatūros. Per literatūrą, bet bendrus Vakarų Europos

kultūrinius naratyvus, per graikų mitus, per „Iliadą“ ir „Odiseją“, per Šekspyrą greitai rasdavome bendrą kalbą. Todėl atsidūrusi Varburgo institute su savo kolegomis galėjau kalbėtis kaip lygus su lygiais, nes mes tą patį studijavome Lietuvoje. Ir čia literatūra gali pasitarnauti kaip priemonė susikalbėti. Dėl to visada būdama užsienyje stengiuosi nuo lietuviškosios istorijos ir kultūros nuvalyti gana kokčias sovietines apnašas, kurios buvo mums įdiegtos per švietimo sistemą. Visuomet sakydavau, kad yra ne tik klumpės, lineliai, gintaras ir alus. Tai ir mūsų mokslininkai Oksforde XVII amžiuje, tai mūsų Sarbėvijus – pirmas europinis renesansinis bestseleris“, – apie Lietuvos jungtį su kitomis Europos kultūromis kalbėjo K. Sabaliauskaitė.

ĮDOMŪS VISAM PASAULIUI

Kaip žinoti, ar naujai gimstanti knyga suras savo skaitytoją? Ar galima tikėtis, kad lietuvių literatūra bus įdomi ne tik lietuviui?

Rašytoja A. Cicėnaitė žino: „Jei rašant knygą mane apima visokios emocijos, jei išgyvenu su knyga, mirštu su savo veikėjais ir su jais prisikeliu, vadinasi, knyga suras savo skaitytoją.“ K. Sabaliauskaitė nevynioja žodžių į vatą: kai girdi svarstymus, ar gali lietuvių literatūra būti įdomi užsienyje, ją apima siutas. „Skaitymas ir apskritai pažinimas yra išėjimas už pažįstamų ribų, už komforto ribų. Skaitome apie Stambulą O. Pamuko romanuose ne todėl, kad pažįstame Stambulą, bet dėl to, kad tai – gera istorija, parašyta taip, kad atskleidžia bendražmogiškus dalykus, – dėstė rašytoja. – Reikia vieną kartą mesti į šalį kompleksus: jei gera istorija, mes galime būti įdomūs visam pasauliui.“

A. Cicėnaitė teigė, jog tokie klausimai apie gebėjimą įtikti užsienio skaitytojams kyla iš per menko savęs vertinimo. Ji pati atsidūrusi toli nuo Lietuvos pamatė, kad tai – klaidinga, kad turime kuo didžiulis ir apie ką rašyti. „Niujorko respublikoje“ veiksmas vyksta 1990–1991 metais. Čia daug kalbu apie nepriklausomybės pradžią. Nežinojau, kaip knygą priims dabartiniai paaugliai. Bet rašydama žinojau, kad turėjau papasakoti šią istoriją. Tikiu, kad ji sulauktų susidomėjimo ir Australijoje, bet aš esu subjektyvi – aš esu autorė“, – šypsosi A. Cicėnaitė.

K. Sabaliauskaitės paskutinėje „Silva rerum“ knygoje didelę dalį užima Londonas. Pagrindinis herojus yra realus istorinis personažas. Jis iš tikrųjų keliavo aprašomais maršrutais. Dokumentuota, kad jis iš tikrųjų penkerius metus praleido Londone ir patyrė labai keistus nuotykius – vos ne nuo buvimo benamiu iki evoliucijos į aukštuomenę. Istoriskai liudijama, kad ir romaną su moterimi iš aukštuomenės patyrė. „Man buvo labai įdomu, nes tai, ką aprašinėju, labai gerai pažinojau ir labai komfortiškai jaučiausi: rūmai, užmiesčio dvarai... Lietuviai XVIII a. labai daug keliavo ir paliko fantastiškus

travelogus, aprašinėjo, ką matė, kaip ėjo į zoologijos parką, kaip jiems pasirodė miestai, su kokiais intelektualais bendravo. Man atrodo, kad tokie dalykai mums padeda atsisakyti provincialumo, savęs nuvertinimo, pamatai, kad tavo protėviai keliavo, kaip lygūs su lygiais bendravo su Europos intelektualais, aristokratija.

Tada ir nebeturi kilti klausimas, kiek Lietuvos kultūra gali būti įdomi užsieniui. Ji labai įdomi. R. Gavelio pavyzdys parodo, kad jei yra stipri istorija, tai ir recenzijoje aiškėja, jog tai M. Kundera, F. Kafka ir G. Orvelas viename. Kita problema yra tai, jog mums čia, bebūnant Lietuvoje, atrodo vertinga viena, o iš tiesų dėmesio užsienyje gali susilaukti visai kas kita. Nuolat su tuo susiduriu“, – kalbėjo K. Sabaliauskaitė.

V. Papievis ragino pamatyti Lietuvą Europos ir pasaulio kontekste. Juk mes nei maži, nei dideli, mūsų kultūra labai turtinga, turininga. Tačiau esame pratę arba save labai nuvertinti, arba labai iškelti, lyg Lietuva galėtų pakeisti Europos ir pasaulio likimą.

VELNIŠKAI TRŪKSTA VERTĖJŲ

Lietuvių autorių knygoms plisti užsienyje kliudo vertėjų stygius. „Velniškai trūksta vertėjų iš lietuvių kalbos į užsienio kalbas, – sakė K. Sabaliauskaitė. – Auksinio vertimo taisyklė: kalba, į kurią verčiama, vertėjui turi būti gimtoji. Kiek žinome anglakalbių, prancūzakalbių, kurie taip įvaldę lietuvių kalbą, kad galėtų laisvai versti komplikuočius tekstus?“ V. Papieviui, kurio „Eiti“ į prancūzų kalbą išvertė Karolina Paliulytė, dabar svarbiausias darbas – surasti leidyklą. Kūrėjo bičiuliams prancūzams labai įdomu, ką jis rašo, prašo atsiųsti rankraščius. „Tokį mažą bičiulių skaitytojų ratą Paryžiuje turiu. Tikiuosi, kad jis kada nors prasiplės. Aš esu vienas, aš esu blogas savo gyvenimo vadybininkas ir leidybos dalykų vadybininkas iš manęs yra nulis“, – atviravo autorius.

„Griuvėsių žavesys“ Suvalkuose

„AUŠROS“ INF.

Š. m. gegužės 26 d. Suvalkų kultūros centre atidaryta žymaus Lietuvos tapytojo Romano Borisovo darbų paroda „Griuvėsių žavesys“. Menininko akvarelėse įamžintas LDK ir Mažosios Lietuvos išlikęs architektūros paveldas.

Parodą atidarė Lenkijos Seimo narė, Suvalkų kultūros centro direktorė Božena Kaminska (Božena Kamińska). Menininką sveikino LR konsulato Seinuose vadovas Vaclav Stankevič, Suvalkų miesto viceprezidentė, Suvalkų lietuvių atstovai. Parodos pristatymo metu Suvalkų bendruomenei koncertavo Punsko kultūros namų kapela „Klumpė“.

Parodos atidarymo metu Romanas Borisovas pasidžiaugė proga savo kūrybą pristatyti Suvalkuose,

kur gimė ir gyveno jo motina. Menininkas pasidalijo taip pat kūrybiniais planais savo darbuose įamžinti kelis Suvalkų mieste išlikusius istorinius pastatus.

Romanas Borisovas – 1973 m. Vilniaus dailės akademijos Dizaino katedros absolventas. Per 29 kūrybos metus yra sukūręs daugiau kaip 700 akvarelių, surengęs 37 parodas Lietuvoje ir 36 užsienio valstybėse. Už kūrybinę veiklą buvo pagerbtas 2016 m. Liudviko Rėzos premija.

Renginį organizavo Lietuvos Respublikos konsulatas Seinuose ir Suvalkų kultūros centras.

Padorą dar galima lankyti visą birželio mėnesį Suvalkų kultūros centre (Jana Pawła II g. 5) antrame aukšte.

Parodos atidarymas

Pėtro Maksimavičiaus nuotr.

Gegužinė su „ALNA“

JURGITA STANKAUSKAITĖ

Gegužės 13-ąją folkloro ansamblis „Alna“ šventė 20 metų veiklos jubiliejų. Pasirinkta neatsitiktinė gegužės diena. Du „Alnos“ gyvavimo dešimtmečius nuspręsta paminėti meilės, piršlybų ir giminės tęstinumo dievaitės Mildos dieną. Ne be reikalo ji minima patį gražiausią pavasario mėnesį. Gegužę gamta apsipila žiedais, pakvimpa atgimstančiais augalais. Seniau mūsų krašte per gegužines žmonės rinkdavosi kaime pas kurį nors ūkininką kalbėti rožančiaus, litanijos, giedoti giesmių. Jaunimas rinkdavosi į vadinamuosius vakarėlius. Nieko nebuvo geriau už laiką, praleistą su dainomis ir šokiais. Kadangi tradicinė gegužinė išnykusi mūsų krašte, šiemet „Alna“ jubiliejaus proga sugrįžo į senąją lietuvių kaimą, į vyšniomis kvepiančią gegužinę.

Būtina priminti, kad prieš 20 metų pirmasis ansamblio koncertas taip pat buvo pavadintas gegužine. Šio jubiliejinio koncerto metu Punsko skansene buvo galima palinguoti skambant lietuvių liaudies dainoms, pasiklausyti sutartinės, kelių liaudies

kūrinių ir romansų, patrypti girdint grojamą suktnį. O kokia gi gegužinė be romansų – meilės dainų ši nepaprastai gražų pavasario vakarą? Jūs ansambliciai sudainavo ne su lietuvių liaudies kostiumais, o specialiai pritaikytais pokario mados drabužiais. Visa ilgai ruošta jubiliejinio koncerto programa buvo skirta visiems liaudies dainų ir romansų mėgėjams bei buvusiems „Alnos“ dalyviams. Tą vakarą niekas niekur neskubėjo. Buvo laiko pasigėrėti atgaivintomis senomis mūsų krašto dainomis, pasivaikščioti aplink nuo varlių kurkimo skambančią senos sodybos balą, pauostyti baltai pražydušias iveras arba atsisėdus ant klėties slenkščio pasikalbėti su bičiuliais – „Alnos“ ansambliciais.

„Alnos“ dainininkai

Jurgito Černelio nuotr.

„Alnos“ kapela

Jurgito Černelio nuotr.

Jurgita Stankauskaitė:
Kada tiksliai „Alna“ pirmą kartą subangavo? Kokia jos ištakų istorija?

Vytautas Batvinskas:
Reikia paminėti faktus, kurie paskatino įkurti folkloro ansamblį. Prieš „Alnos“ įsikūrimą folkloro muzika ir dainomis domėjomės su sesėmis Irute ir Onute. Trisdešimt koncertuodavome įvairiomis progomis mūsų krašte. Atsimenu mūsų pirmą pasirodymą Pabaltijo kultūros centro Gdanske organizuojamame nuo praeito šimtmečio 8 dešimtmečio „XX Šiaurės tautų folkloro festivalyje“ 1996 m. rugpjūtį. Į jį nuvykti mums pasiūlė Punsko lietuvių kultūros namų vadovai. Jame dalyvavo ansambliai iš įvairių šiaurės pusrutulio kraštų.

Irena Kalinauskienė: Paruošėme repertuarą, kuriame buvo liaudies dainos, šokiai bei instrumentiniai kūriniai. Festivalio metu visą savaitę kiekvieną dieną vyko pasirodymai. Šie koncertai suteikė mums daug džiaugsmo, todėl norėjosi šią veiklą tęsti.

„Alna“ atlieka romansą

V. B.: Grįžus namo su tiek įspūdžių teko pasidalinti jais su savo draugais – dainų mėgėjais.

I. K.: Nusprendėme pakalbinti kelis mūsų dainuojančius draugus ir suburti ansamblį.

V. B.: Kilo mintis praplėsti mūsų veiklą, todėl sumanėme įkurti folkloro ansamblį. Pirmosios repetacijos vyko 1996 m. rudenį Krasnavo mokykloje. Pirmieji folkloro grupės „Alna“ dalyviai buvo Onutė Dzemionaitė, Birutė Burdinaitė, sesė Irutė ir Vytautas Kalesinskas.

Debiutas buvo pasirodymas per 1997 m. Lietuvos Nepriklausomybės šventės koncertus Krasnavo mokykloje ir Punsko mokyklos sporto salėje.

I. K.: Pradžioje dainavome ne tik liaudies, bet ir estradines dainas. Po kurio laiko liaudies dainų repertuaras vis plėtėjo ir plėtėjo. Dar vėliau jį papildėme liaudies šokiais, mūsų krašto rateliais bei instrumentiniais kūriniais. Folkloras mūsų širdims buvo artimiausias.

V. B.: Kalbant apie ansamblio pavadinimo ištakas – ieškojome tokio vardo, kuris sietųsi su Sūduvos kraštu. Minčių buvo pačių įvairiausių, bet galiausiai pasirinkome senąjį indoeuropietišką vandenvardį – Aradnykų ežero Alnas ir iš jo ištekančios upės Alna pavadinimą.

J. S.: Kalbant apie pačius ansamblečius, jie per 20 metų keitėsi. Vieni dalyvavo ilgiau, kiti trumpiau. Kurie „Alnos“ dalyviai buvo arba yra patys ištikimiausi? Aišku, neskaičiuojant ansamblio įkūrėjų.

Scenoje dabartiniai ir buvę ansamblio dalyviai

Dainuoja etnografinis ansamblis „Gimtinė“

V. B.: Su ilgesnėmis arba trumpesnėmis pertraukomis ilgiausiai su mumis dainuoja Jančiuliai iš Žagarių. Tai be galo daininga šeima, kuri nuolat pas mus sugrįžta.

Edita Balkevičienė: Į ansamblį atėjom su vyru 2008 metais. O mano pažintis su folkloru prasidėjo dar mokykloje, kai dalyvavau folkloro grupėje „Kanapinis“. Šis muzikos žanras labiau mane „pagavo“ tada, kai 2005 metais teko paruošti vaikus „Gero ūpo!“ laidai. „Šalčinuko“ šokėjams reikėjo gyvos muzikos, tad artimai susibendravom su „Alnos“ muzikantais. Mačiau, kad tai ne tik vienos ar kitos koncertinės programos paruošimas ir atlikimas, bet jų gyvenimo būdas, noras visa, kas sena, atkurti, išlaikyti ir perduoti ateities kartoms. Kai buvom pakviesti su vyru į šį ansamblį, nedvejojom. Supratom, kad tai ne tik malonumas, bet savotiška misija. Pradžioje „Alnoje“ mano vyras dainavo ir grojo basele. Namuose stebėjo savo tėtį, kuris tuo metu grojo armonika „Kaimo

muzikantų“ ansamblyje. Pamažu ir Vytautas ėmė valdyti šį instrumentą.

V. B.: Kaip buvo galima išgirsti per veiklos 20-mečio jubiliejų, „Alnai“ priklausė daugiau kaip dvidešimt dalyvių. Norėčiau jiems nuoširdžiai padėkoti už veiklą folkloro ansamblyje ir dalyvavimą mūsų jubiliejuje.

J. S.: Ir mes visi, šio krašto gyventojai, esame dėkingi jiems už tai, kad prisidėjo prie dainų ar muzikinių kūrinių rinkimo ir saugojimo. Kiekvienas besikuriantis ansamblis turi tam tikrą idėją, išsikelia veiklos tikslą, nusibrėžia

misiją. Ką su savimi nešasi „Alna“?

V. B.: Mūsų misija nuo pat pradžių išlieka ta pati – išsaugoti autentiškas Punsko ir Seinų krašto dainas, muziką, šokius. Manau, kad viso to išsaugojimas prilygsta gimtosios kalbos ar tarmės išlaikymui.

I. K.: Tai didelis turtas. Su juo siejasi mūsų protėvių tradicijos, papročiai. Man asmeniškai labai artimos tos liaudies dainos, kurios atskleidžia paprasto kaimo žmogaus gyvenimą, jo vargus, jausmus. Liaudies dainose atsiskleidžia tikri žmonių išgyvenimai ir istorijos, tad jos tampa dar labiau unikalios ir savotiškos.

J. S.: Kai kas mano, kad „Alna“ retai pasirodo mūsų krašte. Ar tai susiję su teiginiu, kad folkloras turi specifinio grožio, kurį gali suprasti jautrūs jam žmonės?

V. B.: Pats tinkamiausias atsakymas į šį klausimą skambėtų taip: liaudies dainas geriausia dainuoti tuo laikotarpiu, kuriam tos dainos buvo skirtos.

„Alnā“ daina sveikina Suvalkų ansamblis „Ančia“

Renginį vedė Rūta Burdinaitė

Jurgio Černelio nuotr.

J. S.: Ir viskas tuo pasakyta.

V. B.: *Todėl mūsų ansamblis dažniausiai dalyvauja Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugijos organizuojamose kalendorinėse šventėse: Advento vakaronėse, Rasos šventėje, Žolinėje. Kelerius metus iš eilės dalyvavome tuometinio Punsko liaudies kultūros centro organizuotose platesniu mastu Užgavėnėse. Visa tai susiję su atskirais metų laikais. Atėjęs į tokio pobūdžio renginius žmogus gali aktyviai įsijungti į kalendorinės šventės esmę ir pajusti jos dvasią. Aišku, pasirodome ir kitų draugijų organizuojamuose renginiuose ir koncertuose Punske, Seinuose ir Suvalkuose.*

J. S.: Kokiais pasiekimais gali didžiuotis „Alnos“ dalyviai?

V. B.: *Labiausiai didžiuojamės prieš 10 metų ansambliui ir tuo pačiu Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugijai įteiktu Krokuvos Pro Publico Bono apdovanojimu. Džiaugiamės taip pat*

„Alnos“ kapelos III vieta 2015 m. birželio pabaigoje Kazimieže prie Vyslos vykusiame 49-ajame Lenkijos liaudies dainininkų ir muzikantų konkurse. Praeitų metų rudenį Vilniuje ansamblio ir Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugijos vadovų veikla buvo pastebėta Lietuvos etninės kultūros globos tarybos, kuri padėkos raštais įvertino ligšiolinius darbus etninės kultūros srityje.

Pabaigoje norėčiau padėkoti visiems, kurie prisidėjo rengiant „Alnos“ 20-mečio veiklos jubiliejinį

koncertą. Ypač širdingai ačiū tariame mūsų generoliniams rėmėjams – Punsko savivaldybei ir viršaičiui Vytautui Liškauskui bei Cingų fondui ir jo valdybos pirmininkui Jonui Endriukaičiui iš Vilniaus. Jų dėka ansamblis galėjo papildyti atskirais elementais tautinius drabužius. Prie šio klausimo sprendimo labai prisidėjo Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugijos pirmininkė Aldona Vaicekauskienė bei valdybos narės Kristina Kriūnaitė (padėjo įsigyti medžiagų) ir Nastutė Sidarienė (moterims nuaudė gražias autentiškas mūsų krašto tautines juostas).

Padėkos žodžius skiriame Rūtai Burdinaitėi – niekada humoro jausmo nestokojančiai jubiliejinio koncerto vedėjai bei Albinui Vaškevičiui už smagų pagrojimą armonika Punsko skansene.

Ačiū už persiūstus LR konsulato Seinuose sveikinimus, už Punsko valsčiaus viršaičio Vytauto Liškausko, kultūros ir švietimo įstaigų vadovų bei darbuotojų padėkas ir išsakytus gražius linkėjimus toliau siekti užsibrėžtų tikslų.

Sveikinamas „Alnos“ ansamblio vadovas Vytautas Batvinskas

Jurgio Černelio nuotr.

„Dzūkijos“ choro dainų juosta audžiama jau 60 metų

BOŽENA BOBINIENĖ

Šiomet, 2017-aisiais, Punsko lietuvių kultūros namų mišrus choras „Dzūkija“ mini 60-uosius savo gyvavimo metus. Jei lygintumėm su žmogaus amžiumi – tai subrendusio, gyvenimo patirties įgijusio, susipratusio, sąmoningo, daug ką įgyvendinusio ir pasiekusio, bet ir klaidų, netekčių patyrusio asmens jubiliejus. Taip ir chore – per tiek laiko buvo visko: džiaugsmo ir ašarų, santarvės ir pykčio, sėkmių ir nesėkmių; lyg kaleidoskope keitėsi žmonių veidai, vardai – „Dzūkijoje“ dainuoja jau, galima sakyti, kelios kartos. Nemaža pirmųjų dainininkų dalis jau Anapilin, o choro dainos vis dar skamba scenoje. Vis dar...

Šįkart nepasakosiu apie tai, kas

buvo, nes daug visko parašyta „Aušros“ žurnale bei stambiame leidinyje „Punsko lietuvių kultūros namai 1956–2016“. Šį kartą rašysiu, kaip „Dzūkijoje“ yra.

Ne paslaptis, kad choro gretos šiek tiek praretėjo. Išgirstam įvairių nuomonių apie „Dzūkijos“ dainavimą, kad tai jau ne tas choras, kuris dainavo prieš keliasdešimt metų. Taip – ne tas. Jis ir negali būti toks pats. Nes ne tik choro sudėtis pasikeitė. Pasikeitė repertuaras, žmonių požiūris į lietuvių kultūros puoselėjimą, keičiasi prioritetai, susidomėjimai, užimtumas. Mūsų krašte labai daug dainininkų žmonių, bet į chorą sunku ką nors prisikalbinti. Priešaisių yra įvairių: nepatinka chorinis dainavimas,

nesinori prisiimti pareigos lankyti repeticijas, dalyvauti koncertuose, išvykose; kai kam gal nepatinka choro dalyviai... Ir mums, dainuojantiems, daug kas nepatinka, tačiau einame ir dalyvaujame, nes pamėgome chorinį dainavimą, jaučiame pareigą puoselėti lietuvišką dainą, norime lavinti savo gebėjimus.

Jubiliejinio koncerto svečias Darius Zimnickas (beje, taip pat dalyvavęs „Dzūkijoje“ kaip dainininkas, dirigentas) teisingai pastebėjo, kad chorinis dainavimas keičiasi. Tai jau nėra nesudėtingos kelių balsų dainos. Populiarėja naujoviška aranžuotė, daugiabalsiu dainavimu dabar eksperimentuojama. „Dzūkijos“ jubiliejinio koncerto, kuris vyko š. m. gegužės

Punsko „Dzūkija“ dažnai koncertuoja su Alytaus KKC chorą „Varsa“ (turime tą patį vadovą Vidą Simanauską). Jubiliejinio koncerto metu kartu giedojome dalį lotyniškų Mišių (Messe Breve Nr. 7) ir dainavome Giuseppe Verdi operos „Nabukas“ fragmentą „Skrisk, svajone“. Mums akompanavo styginių ir fortepijono kvartetas iš Alytaus

Jurgio Paransevičiaus nuotr.

„Dzūkijos” garbės svečias, buvęs choro dalyvis ir dirigentas Darius Zimnickas dirigavo vieną populiariausių choro dainų „Tyliai tyliai”

14 d., repertuare buvo sakralinių, liaudies, klasikos, populiariųjų kūrinių. Ypač šiltai publika priėmė naujai aranžuotą liaudies dainą „Tekta teka“. Vadovas Vidas Simanuskas vertina tradicinę lietuvių liaudies kūrybą, nes ji yra amžina, tačiau nevengia eksperimentuoti, ieškoti kitų perteikimo formų, išlaikant dainos turinį. Choras tam ir yra, kad tobulėtų, būtų lankstus, pristatytų klausytojui ką nors naujo, patrauklaus. Pavyzdžiui, dainą „Šią naktelę“ žino kiekvienas Punsko ir Seinų krašto dzūkas, bet choras ją pateikė kitaip – pagal naują aranžuotę su džiazu atspalviu. Norint neatsilikti, būtinas paslankumas, reikia ieškoti būdų, kad daina būtų patrauklesnė. Tačiau tik žinodami tradiciją, jos ištakas, galime ją laužyti ir teisingai perteikti šiuolaikiniam klausytojui.

Dabartinis chorinis dainavimas yra labai įdomus, gali sužavėti. Šiandien chorai dalyvauja įvairiuose televizijos, kino, koncertų projektuose. Kad ir Lietuvoje populiarius „Chorų karai“ – tai visai kitos kokybės chorinė muzika.

Chorinis dainavimas nėra paprastas. Mūsų vadovas Vidas Simanuskas mėgsta kartoti, kad tai yra sunkus darbas. Nedainuojame vien gerkle. Turime galvoti, kontroliuoti kvėpavimą, išsiklausyti į šalia esantį kaimyną, pajusti balsus, stengtis, kad jie derėtų. Norint pasiekti gerų rezultatų, reikia išlavinti tam tikrus chorinio dainavimo įgūdžius, todėl prieš mokantis konkrečių kūrinių, kiekvieną repeticiją vadovas pradeda nuo trenazo. Taip, balsą taip pat reikia „pamankštinti“. Būna varginančių repeticijų, ypač prieš koncertus. Dvi valandas be pertraukos dainuojame repertuarą, kartojame, taisome, klausomės viens kito, deriname balsus, stebime ne tik gaidas ir žodžius, bet ir diriguojantį vadovą, kuris mums visada primena, jog ne šiaip sau mosikuoja rankomis, o tam, kad laiku įstotumėm, laiku atsikvėptumėm, dainuotume tyliau, garsiau, lėčiau, greičiau... Taip. Visa tai reikia išmanyti. Bet kai bent kiek šiuos dalykus įvaldome, sujungiame keturis arba ir daugiau balsų, tada

pajuntame dainos ar giesmės galią ir užmirštame visus nepatogumus. Ypač tai pasidaro akivaizdu didelių koncertų metu, kuomet estradoje susirenka keli tūkstančiai dainininkų, pvz., Dainų šventėse Vilniuje, Kanaadoje, Latvijoje... Tada ir užplūsta nepakartojamas jausmas: štai ir mes galime prisijungti prie minios scenoje ir dainuoti kartu.

Mokantis atskirų balsų partijų, atrodo, kūrinys visiškai neįdomus, keistai sudėliotas, bet sujungus visus balsus į visumą – ne kartą nustembame išgirdę efektus. Chorinis dainavimas – lyg tautinė juosta: iš padrikų siūlų vadovas sunarplioja, suaudžia gražų sąskambį į vieną darnią dainą. Tai ir kelia nuostabą.

Dabar „Dzūkijoje“ dainuoja 23 asmenys: 15 moterų ir 8 vyrai. Vadovas pageidautų daugiau tenorų, nes šiuo balsu dainuoja tik trys vyrai. Tačiau jis ir taip patenkintas savo dainininkais, nes choras pasiekia gerų rezultatų. Įrodymas – iš 3-iosios chorų kategorijos šiemet „Dzūkija“ pateko į 2-osios kategorijos Lietuvos

60-ojo jubiliejaus proga „Dzūkijos“ chorą sveikina Palenkės vaivadijos maršalkos įstaigos Kultūros ir tautinio paveldo departamento direktorius Anatol Wap

Jurgio Paransevičiaus nuot.

suaugusiųjų mišrių chorų gretas. Vidas Simanauskas džiaugiasi, kad sambūris geranoriškai nusiteikęs, drausmingas, žmonės – nors ne profesionalai, labai imlūs – supranta, kad į repeticiją ateina rimtai dirbti. „Nebent su Maryte (Misiukonienė – aut.) susiginčijam, bet čia viskas tik humoro forma, kad šiek tiek išjudintume chorą“, – atvirauja vadovas.

Beje, ne visada chore buvo taip linksma. Chorvedys prisimena, kad bene prieš 10 metų buvo užklupusi krizė. Choras subyrėjo, nebuvo norinčiųjų rinktis į repeticijas, niekas nesisekė. „Maniau, reikės baigti viską ir čia negrįžti“, – prisimena Vidas Simanauskas. Tačiau pradėjo rinktis nauji žmonės, choras atsigavo. Nors dalis choristų pasikeitė, šiandien vadovas patenkintas dabartine sudėtimi: „Dabar pasiilgstu čia atvažiuoti. Man tai nėra pareiga, pasiilgstu žmonių, su kuriais Punske dirbu, ypač kai matau, kad to darbo rezultatai geri, kad žmonės čia neatina per prievartą, o dėl to, jog nori. Aišku, būna visko – ir kivirčių, ir nesusipratimų, tačiau svarbiausia yra

daina, bendrystė. Chorinis dainavimas yra specifinis – visi keliasdešimt dalyvių turi žiūrėti į vieną pusę, turi vienodai plakti jų širdis.“

Paklausus „Dzūkijos“ choro dalyvių, dėl kokios priežasties kiekvieną trečiadienio vakarą ateina į repeticiją, visi vieningai atsako, kad dėl pomėgio dainuoti, dėl balso lavinimo, dėl bendrystės, koncertų, išvykų. Daugelis chore dalyvauja jausdami pareigą puoselėti savo tautos kalbą, kultūrą, tradicijas. Daugeliui ta pareiga tapo malonumu. Dainininkai pradeda suvokti, kad reikia klausyti to, ką sako ar aiškina vadovas. Kad visi turi funkcionuoti kaip vienas organizmas, kitaip – nesiseks gerai padainuoti. Marytė Misiukonienė įsitikinusi, kad „vadovo nuorodos visada svarbios – jis girdi tai, ko mes negirdime. Būtinai reikia sąžiningai ir atsakingai lankyt repeticijas. Tokiu būdu išreiškiame vienas kitam pagarbą. Juk vadovas atvažiuoja į Punkską net iš Alytaus, specialiai skiria tam laiką – negalima šito ignoruoti.“ O kun. Mariui Talučiui dar vienas Punsko choro lankymo privalumas

– tai, kad galima lavinti savo gebėjimus nemokamai. Lietuvoje daugelio chorų dalyviai moka mokesčių choro veiklai.

Vadovas Vidas Simanauskas yra gana reiklus, repeticijų metu tenka ir kartesnę žodį išgirsti, tačiau „žmonėse“, pasakodamas apie savo dainininkus, nevengia jų pagirti ir stengiasi išvelgti teigiamų dalykų. Apie Ritą Budzeikienę (sopranas) sako, kad yra imli, solidi dainininkė. Sesės Teresė Kogačiauskienė ir Danutė

Svetlauskienė (sopranai), nors dar chore naujokės, vadovo akyse turi didžiulį potencialą tiek dainuojant, tiek bendraujant su choru. Kristina Kraužlienė (sopranas) – įgijusi patirties dainuodama su vienais pirmųjų „Dzūkijos“ dalyvių, gali palyginti, kaip dainavo choras seniau ir kaip dainuoja dabar. Jūratė Kardauskienė (sopranas), pagal vadovą – choro siela, viena uoliausių repeticijų lankytojų. Teresė Uzdilienė (sopranas) – vadovas norėtų, kad į chorą atsivestų savo vyrą, kuris, beje, kadaise sėkmingai dainavo tenoru. Marytė Misiukonienė (altas) – pareiginga, su humoro jausmu, bet ir, reikalui esant, nevengianti pažerti kritikos žodžių. Gražina Bliūdžiuvienė (altas) – ilgalaikė choro dainininkė. Visos šios keturios dalyvės – vadovo geros pažįstamos, jos chore jau buvo atvykus Vidui Simanauskui į Punkską ir sėkmingai dainuoja kartu ligi šiol. Asta Pečiulienė, be kitų svarbių pareigų, suranda laiko ir padainuoti chore. Vadovo galva, ji turinti solistės gebėjimų, jos balsas stiprus, jį kartais net reikėtų tramdyti. Jo manymu, Asta

galėtų lavintis šia kryptimi kokioje nors aukštojoje mokykloje. Vadovas labai vertina Alicijos Liaukevičienės (altas) dainavimą, ji – altų vedantysis balsas. Alicija – vieno „Dzūkijos“ pradininkų, chorvedžio Vinco Valinčiaus anūkė, o tai jau įpareigoja pavyzdingai dainuoti. Jolanta Jonušonytė (altas) – ilgalaikė choro dalyvė, padariusi pažangą dainavime. Janina Grigutienė (altas), norėdama lavinti balsą, stengiasi nepraleisti repeticijų. Gražina Žilinskienė (altas), pagal vadovą – stipriausias antrųjų altų balsas; puoselėja dainavimą šeimoje: jos sūnus Tomas – taip pat choro dalyvis. Rasa Krakauskienė – pradedanti mokytis chorinio dainavimo meno.

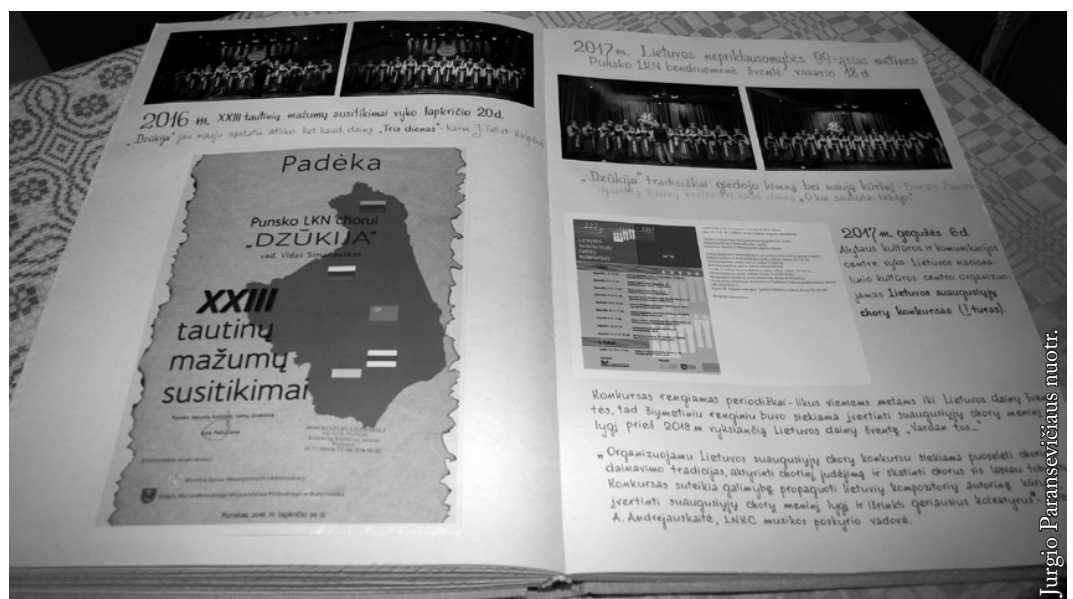
Visgi labiausiai Vidas Simanauskas giria vyrus dainininkus. Nors jų nedaug, bet visi padarė didelę pažangą ir stengiasi kuo geriau dainuoti. Petrą Pečiulį (tenoras), dainuojantį dar ir „Klumpės“ kapeloje, vadovas jau laiko beveik profesionalu. Vitas Baliūnas ir Jonas Radzevičius (tenorai), nedrąsiai prieš kelerius metus įžengę į „Dzūkijos“ gretas, dabar jau gerai prasidainavę, pradeda išmanyti chorinio dainavimo niuansus. Selvas Nevulis (buvęs tenoras) savo pašaukimą atrado baritonuose – žemesniu balsu jam dainuoti patogiau. Kun. Marius Talutis (bosas/baritonas) – stiprus, skardus balsas, reikalaujantis šlifavimo, todėl vadovo nurodymu mūsų vikaras labai įdėmiai klausosi, ką dainuoja Romas Venslauskas (bosas/baritonas), kuris tai daro tiksliai, gražiu balso tembru. Tomas Žilinskas (bosas/baritonas) – jauniausias choro dalyvis. Jam netrukdo paties ir kitų dalyvių amžiaus skirtumas. Jį domina tikrai dainavimas, balso lavinimas. O didžiausia vadovo staigmena – Petras Grigutis, kuris, anot jo,

į chorą prieš beveik 10 metų atėjo „žalias“, o dabar puikiausiai, reikalui esant, ir pats padainuoja bosais. Štai tokia trumpa mūsų „Dzūkijos“ dainininkų apžvalga.

Galiu pridurti, kad ir man chorinis dainavimas labai prie širdies. Prieš 10 metų mane čia ateiti pakalbino teta Gražina Žilinskienė ir LKN direktorė Asta Pečiulienė. Negaliu pasakyti, kad iš karto man čia labai patiko. Vadovas man tuomet pasirodė labai griežtas, reiklus, netgi rūstus (vėliau jis prisipažino, kad tuo metu metė rūkyti cigaretes, dėl to buvo nervingas :)). Buvau jau sumaniusi iš choro bėgti. Tačiau laimėjo patraukis choriniam dainavimui. Nepaisant visko, kiekvieną trečiadienio vakarą stengiuos nepraleisti repeticijos, nebent kokia rimta priežastis sutrukdo. Jaučiu, kad per tuos 10 metų prasilavinau balsą, daugiau išmanau apie dainavimą grupėje, apie dainavimo techniką (pagaliau suradau savo organizme diafragmą!). Manau, kad mes su „Dzūkija“ galime daug daugiau pasiekti, daug geresnių rezultatų, nepaisant to, kad nesame profesionalai. Tik turime rimčiau traktuoti chorinį dainavimą. Tarp choristų yra du požiūriai: vieni

norėtų dainuoti paprastas liaudies dainas, kurios įkrenta į ausį eiliniam klausytojui, kiti – šiek tiek ambicingesnius kūrinis, kuriuos dainuoja atviri naujovėms chorai. Darius Zimnickas, profesionalus dirigentas, kompozitorius, keletą Varšuvos chorų vadovas, teisingai pasakė, kad chorinis dainavimas tampa populiariesnis, bet ir keičiasi dainavimo būdas. Tuo chorai išsiskiria iš kitų vokalinių ansamblių ir tuo yra patrauklūs ypač jaunam žmogui – kad tobulėja, darosi įdomesni, ieško įmantrių sąskambių, naujos kokybės. Labai norėčiau tokiam chore dainuoti. Manau, įmanoma ne profesionalui tapti geru choristu. Svarbiausia – kad jis turėtų balsą ir norą. Ne kiekvienas geras vertėjas yra baigęs filologiją, ne kiekvienas literatas – literatūrologiją, o žymus dainininkas – aukštąją muzikos mokyklą. Sėkmę dažnai lemia įgimti gebėjimai, intuityva, užsidegimas, ryžtas dirbti ir tobulėti.

Choro „Dzūkija“ jubiliejinį koncertą rėmė Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija, programa „Globali Lietuva“ ir Palenkės vaivadijos maršalkos įstaiga. Nuoširdžiai dėkojame!

Punsko LKN fojė pirmame aukšte veikia paroda, pristatanti „Dzūkijos“ choro veiklą. Vienas įdomiausių eksponatų – LKN direktorės Astos Pečiulienės išpuoselėta choro kronika, kurioje sukaupta visa informacija apie šio ansamblio nueitą kelią

XXXI Poezijos pavasaris

SIGITAS BIRGELIS

Šiomet, kaip ir kasmet, Lietuvoje, Lenkijoje ir kituose kraštuose vyko tradicinis Poezijos pavasario festivalis – kasmetinė tarptautinė poezijos šventė, kurią gegužės mėnesį organizuoja Lietuvos rašytojų sąjunga ir Rašytojų klubas. Jame savo kūrybą skaito Lietuvos ir užsienio poetai, dalyvauja aktoriai, dainininkai, muzikantai, dailininkai. Pirmojo Poezijos pavasario iniciatorius ir pirmasis laureatas – Justinas Marcinkevičius. Festivalis pradėtas rengti 1965 m., pažymint poetės Salomėjos Nėries 20-ąsias mirties metines.

Punsko ir Seinų krašte Poezijos pavasaris organizuojamas nuo 1987 m. Jo iniciatorius ir pradininkas – Marcelijus Martinaitis. Per tą laikotarpį surengta apie 126 poezijos

Poezijos vakaronė kun. S. Norkaus namė Punske

Vidos Baranauskaitės nuotr.

renginius, valandėles, vakarones. Poezijos posmai skambėjo Punske, Seinuose, Navinykuose, Krasnagrūdoje,

Bubeliuose, Eglinėje, Ožkiniuose, Suvalkuose, Šveicarijoje, Vidugiriuose, Gižicke, Varšuvoje ir kitur.

Į trisdešimt pirmąjį Poezijos pavasarį atvyko šauni poetų komanda: Aidas Marčėnas, Gintaras Bleizgys, Jurgita Jasponytė. Poezijos šventė prasidėjo gegužės 17 d. Seinuose. Festivalio dalyviai padėjo gėlių prie poeto Antano Baranausko paminklo, dalyvavo literatūrinėje pamokoje Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykloje. Čia svečius sveikino mokyklos direktorius Algirdas Vaicekuskas. Žiburiečiai parodė poetams trumpą meno programėlę. Eiles skaitė: Aidas Marčėnas, Gintaras Bleizgys, Jurgita Jasponytė, Janina Aleksaitė ir Sigitas Birgelis. Vidudienį Vidugirių mokykloje buvo surengta Poezijos pavasario priešpietė. Moksleiviai šoko, dainavo, poetai skaitė eiles. Poezijos pavasaris Vidugiriuose vyko jau trečią kartą.

Kompoziciją „Antanuko poringės“ atlieka teatras „Aurora“

Vidos Baranauskaitės nuotr.

Poezijos skaitymuose dalyvavę Algis Uzdila ir Janina Aleksaitė-Macukonienė

Vidos Baranauskaitės nuotr.

Savo eiles skaito poetas Sigitas Birgelis

Vidos Baranauskaitės nuotr.

Pagrindinis tos dienos renginys – Poezijos vakaronė – vyko kun. Simono Norkaus name Punske. Punsko teatras „Aurora“ parodė kompoziciją „Antanuko poringės“, parengtą pagal Sigito Birgelio eiles iš rinkinio „Ožkiniai linų mėlynų“. Ją atliko Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė ir Arnoldas Vaznelis. Poezijos skaitymuose dalyvavo: Aidas Marčėnas, Gintaras Bleizgys, Jurgita Jasponytė, Sigitas Birgelis, Algis Uzdila, Janina Aleksaitė, Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė. Smuiku griežė Arnoldas

Vaznelis. Renginį vedė Božena Bobinienė.

Gegužės 18 d. Punsko lietuvių kultūros namuose vyko Poezijos pavasario valanda. Literatūriniame susitikime dalyvavo Kovo 11-osios licėjaus bei Dariaus ir Girėno mokyklos mokiniai ir mokytojai. Susirinkusius sveikino Lietuvos Respublikos konsulato Seinuose vadovas Vaclav Stankevič. Poetai papasakojo apie save, skaitė savo kūrybą.

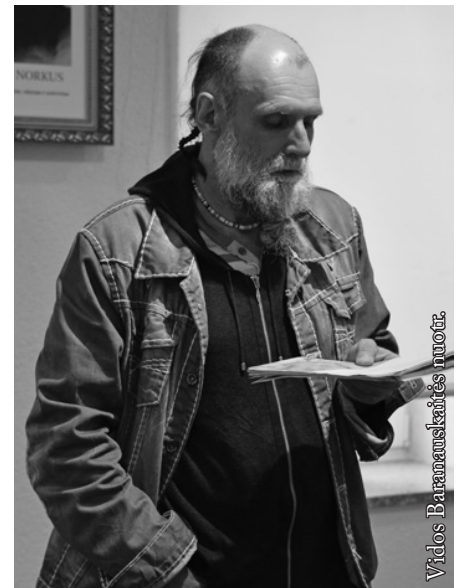
Tos pačios dienos popietę poetai svečiavosi Varšuvoje, kur Varšuvos

universiteto skvere vyko renginys „Poezija po kaštonais“. Organizatoriai paruošė daug pavasariškų rekvizitų. Poetai ir kiti renginio dalyviai pasipuošė rankų darbo vainikais ir gėlėmis. Svarbiausias vakaro simbolis, kaip ir pernai, buvo stirna Gražina – medinė sodo figūra. Oras buvo gražus, nuotaika pavasariška. Renginį vedė Jūratė Čerškutė ir mūsų kraštiečiai Jonas Jankauskas. Į lenkų kalbą vertė Varšuvos universiteto dėstytoja Agnieszka Rembialkowska (Agnieszka Rembiałkowska). Kaip tikina pagrindinė renginio Varšuvoje organizatorė Joanna Tabor, baltistikos studentams ši poezijos šventė labai patiko.

Paskutinis Poezijos pavasario renginys – Pokalbiai su poetais – buvo surengtas gegužės 19 d. Varšuvos knygyne „Jautrusis barbaras“. Čia poetai kalbėjo apie savo kūrybą, lietuvių literatūrą ir gyvenimą.

Poezijos pavasaris – nekasdienis įvykis, kurio metu galima stabtelėti ir pasinerti į poezijos pasaulio ūkanas.

2017 M. POEZIJOS PAVASARIO SVEČIAI

Vidos Baranauskaitės nuotr.

Aidas Marčėnas – poetas, eseistas, kritikas. Gimė 1960 m. rugsėjo 24 d. Kaune. Nuo 1964 m. gyvena Vilniuje. Baigė Vilniaus 22-ąją vidurinę

mokyklą, vėliau kurį laiką studijavo Vilniaus konservatorijoje. Jaunystėje yra dirbęs įvairiausių darbų: nuo apšvietėjo teatruose, kūriko botanikos sode, knygų pakuotojo iki karves į Aziją gabenančių prekių traukinių palydovo. Periodikoje bendradarbiavęs kaip literatūrinės spaudos apžvalgininkas. Mėnraštyje „Metai“, savaitraščiuose „Literatūra ir menas“, „Šiaurės Atėnai“ yra paskelbęs daug eseistinių lietuvių literatūros apžvalgų ir kritinių straipsnių apie įvairius jos autorius, reiškinius. Lietuvių poezijoje atgaivino soneto žanrą. Debiutavo 1985 m. eilėraščių publikacija žurnale „Pergalė“ (dabar „Metai“). Kūrybos publikuota „Poezijos pavasario“, „Poetinio Druskininkų rudens“ ir kituose almanachuose, rinktinėse, antologijose, išversta į anglų, baltarusių, lenkų, prancūzų, rusų ir kitas kalbas. Lietuvos rašytojų sąjungos narys – nuo 1993 m.

buvimas vasaryje

*Sniegas, beprotiškas sniegas.
Sukas ir sukas. Gilus
žiemą mus geriantis miegas,
nebeįsvertas alus.*

*Vakarą krečiantis gripas.
Karštligėj sniego šviesa.
Kaip praregėjęs Edipas.
Kaip išnykimo tiesa.*

*Nieko nesitikint. Nieko
nebeprisimenant. Juk
mūsų beveik ir nelieta
baigiantis žiemai, broliuk.*

*Venose baimė sustingus.
Mirties ir gyvybės suma –
trumpa valanda ir prailgus
minutė, naktis ir žiema.*

*Varnos ligoninių parkuos
krankia ir krankia. Tamsu,
šalta, bet regis, kol parkos
vasaryje miega – esu.*

Aidas Marčėnas „Vargšas Jorikas“.
Eilėraščiai. Vilnius: Vaga, 1998.

Vidos Baranauskaitės nuotr.

Gintaras Bleizgys – poetas, eseistas, literatūros kritikas. Gimė 1975 m. liepos 4 d. Druskininkuose. 1993 m. baigė Veisiejų vidurinę mokyklą, 1997 m. Vilniaus universitete lietuvių filologijos bakalauro studijas, 1999 m. Vilniaus universitete – literatūros teorijos magistrantūros studijas, 2007 m. taip pat Vilniaus universitete įgijo verslo vadovybės ir administravimo magistro diplomą. Dirbo Lietuvos rašytojų sąjungos mėnraščio „Metai“ redakcijoje, 1999–2001 m. buvo vyriausiasis savaitraščio „Literatūra ir menas“ redaktorius. Lietuvos rašytojų sąjungos narys – nuo 2010 m.

2012 birželio 10

3 val. 15 min. į krūmą prie atverto lango

nutūpė paukštis ir švilpė
neleisdamas užmigt:

švilpiantis paukštis
ankstyvą

rytą jazmino šešėlis – – išsikvėpink
mirtie kai sėlinsi manęs – –

kaip aušta Viešpatie kaip kunkuliuoja
visa kas yra čia – – o būčiau
net nepastebėjęs – –

jeigu ne šitas išprotėjęs Tavo siustas
paukštis – – jei ne šita pasiutus
giedanti
mirtis

Gintaras Bleizgys „Kai sėlinsi manęs“.
Eilėraščiai. Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2014.

Vidos Baranauskaitės nuotr.

Jurgita Jasponytė – poetė. Gimė 1981 m. rugpjūčio 25 d. Zarasuose. Čia baigė Zarasų „Ažuolo“ gimnaziją. Nuo 1999 m. studijavo Vilniaus pedagoginiame universitete. Įgijo lietuvių filologijos bakalauro ir literatūrologijos magistro laipsnį. Dirbo ir šiuo metu dirba Vilniaus miesto savivaldybės bibliotekoje, viename iš filialų. Dalyvauja literatūros renginiuose Lietuvoje, yra skaičiusi Latvijoje. Tekstai versti į latvių kalbą.

Man upėm išplaukė ruduo

*aš nujaučiu žiemą
regėjimų sniegenoms degant
pavasari primins
giesmės vanduo
pakalnėj
per primerktą
dienovidį
sapno valtis
atplukdo bučius
dėl tavęs
mano laikas daro vingį ir
šiam pasauly kur kas daugiau
įmanoma.*

Giesmių pynė Marijai

JANINA MACUKONIENĖ

Taip pavadinta jau ketvirtoji chorų šventė Žagariuose, kuri tampa tradiciniu Šv. Kazimiero draugijos organizuojamu renginiu. Ir ne šiaip sau renginiu, o visų laukiama gegužine. Ji skatina mūsų krašto lietuviškus bažnytinius choras ir kitus muzikinius sambūrius mokytis vis naujų giesmių apie Mariją, tuo pačiu ugdyti muzikinius gebėjimus, žmonių maldingumą ir... teikia progos visiems choristams pabūti kartu gražioje Žagarių bažnytelėje, žydinčios gamtos prieglobsty – pasidžiaugti vieni kitais.

Senosios gegužinių tradicijos jau buvo bemaž išnykusios, atrodė – negražinamai praėjo tie laikai, kai kaimuose visą gegužės mėnesį vakarais rinkdavosi žmonės, ypač jaunimas, prie papuošto gamtoje ar kieno nors troboje Marijos altorėlio ir giedodavo Švč. Mergelės Marijos

Seinų lietuvių bažnytinis choras

litaniją, taip pat kitas Dievo Motinai skirtas giesmes. Jaunimui tada būdavo taip pat gera proga pabūti kartu, pasilinksminti, dažnai po maldų ir pašokti grojant savo kaimo armonikieriui, o paskui pasivaikščiojant ir gėrintis žydinčia gamta vieniems

kitus palydėti. Deja, žmonių, kurie galėtų pasidalinti gyvais tokių gegužinių prisiminimais, jau mažai belikę šiame pasaulyje, nes tai vyko gana seniai (tarpukariu ir anksčiau), bet maldingesnėse šeimose iki šiol gegužės mėnesį dar kartu giedama ar kalbama Švč. Mergelės Marijos litanija. Tie, kurie gyvena arčiau bažnyčios, renkasi į ten organizuojamas gegužines pamaldas. Malda ir giesmė šį gražiausią gegužės mėnesį žmogui, atrodo, kažkaip natūraliai reikalinga. Seinų parapijos kai kuriuose lietuviškuose kaimuose kunigo Petro Gucevičiaus iniciatyva vėl pradėta organizuoti gegužines pamaldas – jos keletą kartų vyko Klevuose, Burbiškiuose, Sankūruose, Rakelijoje.

Šiais laikais, kai pasaulis lyg sumažėjo, nes visur galima

Žagarių giesmininkai

Ansamblis „Gimtinė“

greitai nuvykti, bendros gegužinės pamaldos ir kartu chorų šventė – labai geras sumanymas. Už jį turime būti dėkingi Šv. Kazimiero draugijos pirmininkui Algirdui Vektoriumi, kuris šiai šventei vadovauja, taip pat atlieka visus organizacinius darbus ir... parašo projektą, dėl kurio gaunamos šiam renginiui lėšos.

Chorų šventė vyko gegužės 20 d., šeštadienį. Pradžią buvo numatyta 11 val., tačiau bemaž visi susirinko pusė valandos anksčiau, kad sugiedotų Švč. Mergelės Marijos litaniją. Po litanijos kun. Petras Gucevičius atnašavo šv. Mišias, kurių metu pasakė gražų pamokslą, sveikino susirinkusius giesmininkus. Giedojimui vadovavo Prienų aklųjų ir silpnaregių choras „Puriena“, kuris Žagarių bažnytelėje yra lankęsis jau keletą kartų. Dar prieš palaiminimą balsas buvo suteiktas Šv. Kazimiero draugijos pirmininkui, kuris ne tik sveikino gausiai susirinkusius choristus, bet taip pat kalbėjo apie maldos reikalingumą, mums skleidžiamą Dievo malonę, Švč. Mergelės Marijos globą, žmogaus

pareigą reikšti jai dėkingumą ir visų mūsų tobulėjimą giesmėse ir maldoje. Vesti chorų pasirodymus buvo patikėta jaunuoliui iš Žagarių Vytautui Kuliešui.

Šventėje dalyvavo 9 choristų grupės (ruošėsi dar vienas ansamblis – „Intro“, tačiau pakeitus anksčiau numatytą šventės datą dalyvauti negalėjo). Vedėjas pagal nustatytą eigą kiekvieną grupę kviesdamas arčiau altoriaus trumpai pristatė ir pateikė giesmių pavadinimus. Paeiliui buvo kviečiamos šios grupės:

1) Seinų lietuvių bažnytinis choras,

vadovai: Slavomiras Kardelis (Sławomir Kardel) ir Vytautas Grigutis, sugiedojo dvi giesmes: „Daugaus karalienė“ ir „Žvelk į mus“;

2) Žagarių choras, kurį paruošė Voicechas Šrederis (Wojciech Szroeder), sugiedojo „Ateik, Marija“ ir „Marija užmigo“ (antra giesmė buvo giedama gruzinų kalba, giedojimui pritarė instrumentinė grupė iš „Pogranicze“);

3) Suvalkų choras, kuriam pastaruoju metu vadovauja Vytautas Batvinskas, pagiedojo: „Sveika, Marija, skaisčiausia lelija“ ir „Giedokim Marijai“;

4) Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugijos ansamblis „Gimtinė“, vadovė Angelė Bapkauskienė, atliko du kūrinus: „Garbė, garbė Marijai“ ir „Skaisčiausioji, gražiausioji“ (giedant antrą giesmę įsijungė ir kiti žmonės, esantys bažnyčioje);

5) Punsco pensininkų klubo ansamblis „Tėviškės aidai“, vadovas Gediminas Kraužlys, pagiedojo tris

Ansamblis „Tėviškės aidai“

Virginijos Janciuilytės nuotr.

Punsko bažnytinio choro kvartetas

Virginijos Janciuilytės nuotr.

Prienų aklųjų ir silpnaregių ansamblis „Puriena“

Virginijos Janciuilytės nuotr.

Punsko bažnytinis choras

giesmes: „Mariją mylėti“, „Marija Motina“ ir „O gražioji Motina“;

6) Punsko bažnytinio choro kvartetas, vadovaujamas vargonininko Eugenijaus Parakevičiaus, atliko du kūriniai: „Šiluvos Marijai“ ir „Gailestingiausia pasaulio valdove“;

7) Prienų aklųjų ir silpnaregių ansamblis „Puriena“, vadovė Onutė Matusevičiūtė, pagiedojo dvi giesmes: „Globok, Marija“ ir „Ave Marija“;

8) Punsko bažnytinis choras (visas), kuris giedoja tris giesmes: „Skaisti Marija“, „Malda už tėvynę“ ir „Prie Tavo kojų“;

9) Marijampolės kultūros centro mišrus choras „Šešupė“ (pirmąkart atvykęs į šią bažnyčią), kuriam nuo pat jo įkūrimo 1970 m. vadovauja Pranas Povilionis; ansamblis dalyvavęs įvairiuose konkursuose ir apžiūrose daugelyje Europos valstybių, atliekams visų pirma pasaulietinę muziką, bet ruošias ir sakralinės muzikos programas; chorų šventėje atliko keturis kūriniai: „Ave Marija“, „O Dieve“, „Velykų maršas“, „Marija, Marija“.

Paskutinę giesmę „Šešupė“ giedoja iškilmingai kartu su visais šventės dalyviais – tai buvo baigiamasis himnas Marijai. O po jo pagarbiai visi sugiedojo mūsų tautos himną, kuris, atliekamas tokio būrio profesionalių giedotojų, skambėjo tikrai įspūdingai.

Visų chorų vadovams iškart po jų pasirodymų buvo teikiamos gėlės ir padėkos, o po ilgokai užtrukusių maldų ir giedojimų visi dalyviai buvo pakviesti vaišių, kurias paruošė prie „Lietuvių namų“ veikianti „Karčama“. Giesmininkai buvo vaišinami čia pat prie bažnyčios, gamtoje. Atlikėjai galėjo pasilepinti gražiu oru, pabendrauti ir dar... laisvai padainuoti.

Vidugirių kaimo žmonių gyvenimo knygu ištraukos

GRAŽINA KIBYŠIENĖ, IRENA NEVULIENĖ

Antano Jonuškos (g. 1936 m. balandžio 19 d.) gyvenimo knygos puslapių nuotrupos

VARGAS MOKINO

– Gerai, kad mokslų nebuvau baigęs, nes jau seniai būčiau buvęs lenku... – šiais žodžiais pradeda pokalbį ponas Antanas. – Tarnavau kariuomenėj Stargard Ščecinski, mane kalbino, kad pasilikčiau ten dirbti, bet nebuvau mokyklos baigęs. Sugrižau namo. Buvo lyg ir gėda tokiam senam eit į mokyklą, tai ir pasilikau namuose. Vėliau baigiau suaugusiems 7 klasę ir Žemės ūkio mokyklą (lenk. Szkoła Przysposobienia Rolniczego)

Vidugiriuose. Dvylika metų buvau seniūnas trijuose valsčiuose: Vidugirių, Krasnavo ir Punsko, aštuonerius metus tarėjas, dvi kadencijas Vidugirių LVKD ratelio pirmininkas, kol pajėgiau – dalyvavau lietuvių draugijos suvažiavimuose.

Pirmi mano vaikystės prisiminimai blogi. Aš turėjau tik septynerius metus, kai mirė mama. Tada brolis Pijus buvo šešerių, o sesutė Anelė vos trejų metų. Likom su tėte, buvo senelis be rankos, o ant krosnies sėdėjo sena serganti močiutė. Vargas mus gyvenimo mokino. Mama mirė 1943 m., o kitais metais tėvas vedė antrą kartą. Ir tada buvo kiek geriau.

Prisimenu, kaip išvyjo lenkus 1939 m. Rudenį kasėm bulves ir

užėjo vokiečiai. Mes, vaikai, sutūpę prie lango, o močiutė sako: „Bėkit, vaikai, nuo lango, nes prūsai ateina.“ Vieną kartą atėjo vokiečiai, susivairė antsi į kluoną, kažkiek susigaudė ir pasiėmė, bet atėjo ir užmokėjo močiutei. Kai buvo frontas, tai krūmuose vokiečių knibždėjo, gyveno ir mūsų kluone.

1941 m. pavasarį pas mus buvo apsistoję trys vokiečiai ir turėjo jie šešetą arklių. Vienoj šalinėj gulėjo kareiviai, o kitoj stovėjo jų arkliai. Vienas vokietis buvo šlubas. Girdėjosi nuo Lietuvos šaudymas. Mano dėdė tai žuvo kariaudamas Lietuvoj. Palaidotas prie plento Varėna–Vilnius. Vidugiriuose tai vokiečiai nieko neužšovė.

Kai paaugau, reikėjo eit uždarbiaut. Nuėjau į valstybinį ūkį Devetiškėj, mokiausi kalvystės. Penkerius metus dirbau iki kariuomenės, namuose dirbo tėtė ir brolis. Meistras uždirbdavo 500 zl, o aš 360 zl. Prisimenu, kad mokytojas uždirbo mažai, nes tik 460 zl, o paršas kainavo tada 600 zl. Ėjau ir pas ūkininkus uždarbiaut, čia per dieną galima buvo užsidirbt buteliui. Burbiškių kolūky uždirbdavau 760 zl per mėnesį.

1957 m. nuėjau į kariuomenę. Ten turėjau gerai, dirbau dirbtuvėj prie ginklų konservavimo. Bet namuose vėl nelaimė. 1957 m. sudėgė beveik visi pastatai: kluonas, tvartai, liko tik maža trobukė. Po

Pirmo Vidugiriuose pastatyto vaidinimo "Pinigėliai" dainininkai. 1955 m.

Vidugirių vaidintojai po pasirodymo Krasnagrūdoje. Nuotrauka padaryta Krasnave pas Pščelkauską

metų grįžau namo, pamaži atstatėm namus.

Seniau žmonės viskuo pasirūpindavo patys. Malūne susimaldavo grūdus, prisipikluodavo miltų, nusipirkdavo druskos, žibalo ir nieko daugiau jiems nereikėjo, visa kita patys namuose pasigamindavo. Sėjo linus. Anksčiau pačios moterys juos apdirbdavo, prisiausdavo audeklo, pasisiūdavo drabužių. Vėliau kontraktuodavo linus. Nuveža į Suvalkus, parduoda, o už kiek laiko gaudavo medžiagų ir apatiniam, ir viršutiniam drabužiam. Visai neblogų buvo tų medžiagų. Seniau visi laikydavo avis. Reikėjo daug kailinių: ir šventai dienai, ir kasdienai. Veltinius darydavo, klumpes nešiodavom. Prisimenu, kad per karą prie vokiečių nupirko man pirmus batelius. Tada reikėjo mokėt vokiečių paprašyt. Batai kainavo 1400 zl, o aš uždirbau 750 zl. Reikėjo du mėnesius nevalgyt. Žinau, kad siuvo batus. Ir menkam kostiumui vyriškam reikėjo du mėnesius dirbt. Į šokių rengėmės menkesnius, o geresnis buvo tik į bažnyčią.

Į bažnyčią važiuodavom vežimu. Kai jau turėjau dviratį, tai visus atlaidus dviračiu apvažiuodavau. Kaime

buvo gegužinės pamaldos. Sueidavom pas žmones, pas Gudzauskus, Stankauskus, Stoskeliūnus, pas mus... Melstis pridedavo daug žmonių, po pamaldų dar būdavo ir pašokimai. Seniau tai šokiai būdavo sekmadieniais, nes į bažnyčią neisi neišsimiegojęs.

Namuose pareigų buvo galybė: ir šeimininkas buvau, ir šeimininkė, ir piemuo, ir bernas. Buvau jaunas ir pilnas energijos, labai mėgau bendrauti su kitais kaimo bernais ir mergom, mėgau vaidinti. Kurį laiką buvau kaimo jaunimo organizacinis vadovas.

Dar prieš kariuomenę pradėjom ruošti vaidinimus. 1955 m. pastatėm Sofijos

Kymantaitės-Čiurlionienės pjesę „Pinigėliai“. Vaidino visas kaimas, apie keturiasdešimt žmonių. Aš buvau klebonas. Dažnai kunigą vaidinau, sutaną pasiskolindavau iš vikaro. 1956 m. pavasarį pastatėm du vaidinimus „Trys mylimos“ ir „Prager-ti balakonai“, o rudenį – „Gudri našlė“ ir „Valsčiaus sūdas“. Pas-kui išėjau į kariuomenę, o kai sugrįžau, tai vaidinom „Vandens leliją“, „Nelaimingos Dangutės vestuves“, ilgą penkių veiksmų pjesę „Pilėnų kunigaikštis“, „Živilė“, „1831 metų sukilimą“. Su vaidinimu „Pilėnų kunigaikštis“ važiuovom į Varšuvą į Tautinių mažumų festivalį. Prisimenu, kad prieš festivalį atvažiavo iš Varšuvos teatro instruktorė ir iš mūsų krašto išrinko Vidugirių vaidinimą. Varšuvoj laimėjom III vietą. I vietą

Iš kairės: Vitas Jankeliūnas, Antanas Jonuška, Česius Zdanavičius

Antanas Jonuška su žmona Natalija. 2017 m.

laimėjo graikai, II – ukrainiečiai, IV – rusai, V – baltarusiai, VI – slovakai, VII – žydai. Gavom dovanų 15 tūkstančių zlotų. Nupirko muzikos

instrumentus: dūdą, mušamuosius, smuiką. Vaidinimui šarvus ruošė Klemensas Jurkūnas, o Jonukas Stankauskų siuvo drabužius. Jonukas

ir geras aktorius buvo, ir gerą balsą turėjo, per šermenis giedojo. Bet ir visi kiti, kiek kas mokėjo ir galėjo, prisidėjo prie vaidinimų ruošimo. Pirmą vaidinimą „Pinigėliai“ vaidinom pas Gudzauskus troboj, o vėliau dažniausiai pas Moliušius arba pas Nevulius. Prisimenu, kad vieną kartą buvo parduota apie 500 biliety po 3 zl, o paskui pardavinėjom ir po 5 zl. Pirmą vaidinimą padėjo suruošt Algirdas Skripka, truputį Aleksaitė iš Burbiškių, o paskui daugiausia patys. Dar vėliau Vainienė iš Kreivėnų, Algirdas Nevulis, Kostas Sidaris. Dainuot mokė Aleksaitė, vėliau Vlada Pajaujienė iš Punsko. Kartais pavėžindavom ją namo, bet dažnai ir pėsčia pareidavo. Mūsų kaimo savi-veiklininkų grupė vadinosi „Rūta“. Linksma ir smagu buvo tais laikais kaime, daug jaunimo, visi vaidino, šoko.

Dėkoju už Jūsų gyvenimo knygos paskaitymą.

2017 m. gegužės 20 d. Seinų bažnyčios bokšte suskambo varpai ir pasigirdo džiugesio aidai.

Sią dieną žengėt Jūs

Danguole Kuosaite ir Gintautai Griguti,
viena kryptim, vienu savo šeimos keliu.

Jūs sakot viens kitam TAIP, priklaupę prie altoriaus,

Jums dovanojamas šviesus rytojus,

o mums visiems šviesi diena,

tad sveikiname su jungtuvų švente!

Mylėkit ir gerbkit vienas kitą visada.

Atlaužkit viens kitam kasdieninės duonos.

Dainuokit, vaidinkit, šokit kartu ir džiaukitės.

Neužmirškite mūsų, toliau dalyvaukite.

Linkime Jums, kad po kojomis būtų žalia, žalia,

virš galvos mėlyna, mėlyna,

širdyje lengva, lengva, o kišenėje sunku, sunku.

**„Lietuvių namų“ kolektyvai
(šokėjų ir vaidintojų grupės)**

Š. m. gegužės 31 d. **Onutė Agurkienė**
švęs 90 metų jubiliejų.

Mylima mama, močiute,

Buvo džiaugsmo akimirky,

Buvo liūdesio valandų,

Buvo pavasario audrų,

Buvo alsus vasaros nuovargis,

Brangus rudens susimąstymas...

Visko buvo šitam ilgam kely... .

O dabar prieita toji aukštuma,

Nuo kurios malonu apžvelgti

Savo nuveiktus darbus, nugąlėtus sunkumus.

Nuoširdžiai sveikiname Jus gražaus
jubiliejaus proga. Linkime stiprios sveika-
tos, Dievo palaimos ir ilgų gyvenimo metų.

**Dukros, sūnūs, marčios, žentai,
anūkai ir proanūkiai**

*Auksinių vestuvių sulaukus,
Jums tariam gražiausius žodžius:
Sveikatos, stiprybės ir meilės,
Gyvenkit dar ilgus metus.
Šypsokitės, būkit laimingi,
Mylėkit vaikus, anūkus.*

Petronelę ir Edvardą Vydrus

50-ojo sutuoktūvių jubiliejaus proga sveikina

Vitas Kružikas su šeima

*Būkit laimingi vienam pasauli,
Ant vieno kelio, po viena saule.
Meilę branginkit, laimę apginkit,
Žiedais žydėkit, žiedus auginkit!*

Auksinių vestuvių jubiliejaus proga

Petronelę ir Edvardą Vydrus nuoširdžiai sveikina

Lenkijos lietuvių draugija

Prieš 50 metų birželio 4 d.
Petronelė ir Edvardas Vydrai
iš Punsko sumainė aukso žiedus.

*Parvasaris, ruduo – jūs visada drauge,
Žiema ar vasara – jūs visada šalia.
Ir šventės, ir draugai – jūs visada kartu,
Nelaimės ar vargai, petyš petin abu.
Už šypseną – šypsniu, už šilumą – žodžiu,
Už klaidą – švelnumu, ir taip ratu, ratu.
Iš metų į metus gyvenimo keliu
Važiuokit dar ilgai su meile ir džiaugsmu.*

Garbingo jubiliejaus proga sveikina

Sūnūs Jonas ir Romas su šeimomis

Lietuvos žiniasklaida

2017 05 11 – 05 28

Prieš Seimo rinkimus 2016 m. rudenį Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga (LVŽS), vadovaujama milijonieriaus žemvaldžio Ramūno Karbauskio, kaip vieną iš pagrindinių savo tikslų buvo įvardijusi alkoholio prieinamumo mažinimą.

Laimėjusi rinkimus ji griebė jautį už ragų – smarkiai pabrangino alkoholį, tuo labai papiktindama piliečius, kurie sakė, kad jie dar dažniau važinės

į Lenkiją ir, pavyzdžiui, alų vešis tiesiog priekabomis. Šiaurės Lietuvos gyventojai irgi teigė pasirošę geriau eurus palikti Latvijoje, nei pildyti savo šalies iždą. Seimo kovą su alkoholiu palaikė ir palaiko tik nedidelė gyventojų dalis, o dauguma piliečių, verslininkų, žurnalistų, nemažai politikų nuo pirmų dienų iki šiol negailėstingai kritikuoja jau patvirtintas ir būsimas naujoves. Kai kas Lietuvą

vadino valstybe, kurioje bus talibano įstatymai. Juk tarp numatomų ribojimų – ir draudimas vartoti alkoholį vasaros terasose bei šventėse, ir alkoholio gamintojų atributikos draudimas viešojoje erdvėje, ir amžiaus cenzo įsigyti alkoholinių gėrimų didinimas. „Alkoholinė“ tematika buvo vyraujanti žiniasklaidos priemonėse ir pastarosiomis savaitėmis.

„Didžiausių Lietuvos miestų merai,

du liberalai – Vilniaus miesto meras Remigijus Šimašius ir Klaipėdos meras Vytautas Grubliauskas bei iš verslo į politiką pasukęs Kauno miesto meras Visvaldas Matijošaitis, pareiškė susirūpinimą dėl siūlomų alkoholio pardavimo ir reklamos ribojimų“, – remdamasis naujienu agentūra ELTA rašė portalas delfi.lt. „Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos vadovai, vertindami Seime svarstomus alkoholio prekybos ir reklamos apribojimus, labiausiai sunerimę dėl siūlomų draudimų lauko terasose prekiauti bet koku alkoholiu. (...) Pasak sostinės mero R. Šimašiaus, priėmus planuojamus draudimus, Lietuva pagarsėtų visame pasaulyje kaip vienintelė valstybė, kurios kavinių, barų ir restoranų lauko terasose visiškai uždrausta prekyba alkoholiniais gėrimais. (...) „Uždraudus alkoholį nemokamoje šventėse, neatpažįstamai pasikeis tokios ilgametės tradicijas turinčios šventės, kaip Jūros šventė, Kauno Hanza ar Sostinės dienos. Dalis renginių, norėdami išlikti, vien dėl šio draudimo turės būti apmokestinti, o dalies mažesniųjų apskritai neliks“, – teigė Klaipėdos vadovas.“

Prie Seimo protestuodami prieš alkoholio draudimą masiniuose renginiuose koncertą „Laisvę rokenrolui“ surengė žinomi muzikantai. „Renginyje prie parlamento ant scenos bendravo Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų pirmininkas Gabrielius Landsbergis, socialdemokratas G. Paluckas, Liberalų sąjūdžio vedlys Remigijus Šimašius ir valdančiosios Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos atstovas, Seimo Ekonominės komiteto pirmininkas Virginijus Sinkevičius.

(...) Turbūt nepatogiausioje padėtyje koncerto metu atsidūrė ant scenos pakviestas sveikatos apsaugos ministras Aurelijus Veryga. Vos jam pasirodžius prieš minią buvo galima jausti, kad susirinkusieji yra nusiteikę prieš ministrą. Tiesa, pats A. Veryga atrodė nusiteikęs viltingai ir tikino, kad vi-

suomenė yra pribrendusi pokyčiams. Esą, tai rodo, kad koncerto „Laisvę rokenrolui“ metu nebuvo vartojamas alkoholis. Tačiau koncerto dalyvių tokios ministro liaupsės nepapirko. Kone kiekvieną jo pasisakymą lydėjo baubimas“, – teigė portalas.

O kaip rašė portalas 15min.lt, baimė nuo kitų metų netekti pajamų iš alkoholio gamintojų suvienijo net ir aršiausius varžovus krepšinio aikštėse. Kauno „Žalgirio“ ir Vilniaus „Lietuvos ryto“ vadovai kartu su Lietuvos krepšinio lyga (LKL) parašė bendrą laišką Seimo nariams, kurių prašo, kad būtų palikta galimybė reklamuoti aludarių prekės ženklus. „Svarbiausia, kad mums nebūtų visiškai uždrausta reklama. Prašome, kad mums būtų leista reklamuoti alkoholio kompanijų prekės ženklus, – sakė LKL generalinis direktorius Romualdas Brazauskas. – Šiuo metu sudaromos nevienodos sąlygos. Pavyzdžiui, jei į Lietuvą žaisti Eurolygos rungtynių atvažiuoja Stambulo „Anadolu Efes“, Turkijos klubas Kaune galėtų reklamuoti savo rėmėjus aludarius, o „Žalgiris“ – negalėtų. (...) Visiškai uždraudus alkoholio reklamą, mūsų klubai turbūt netektų apie pusantro milijono eurų, – skaičiavo R. Brazauskas. – Tikimės, kad ne visi Seimo nariai yra abejingi krepšiniui ir priimdami sprendimus atsižvelgs į galimas pasekmes.“

Reaguodami į alaus pabrangimą, jau patvirtintus ir dar tik planuojamus apribojimus, barų, restoranų, alaus daryklų savininkai sumanė ir Lietuvoje dar nematytų protesto formų.

Anot portalo lrt.lt, „prieš tarpinį balsavimą Seime dėl alkoholio pataisų LVŽS pirmininkas R. Karbauskis nenusileidžia: reikalauja, kad koalicijos partneriai socialdemokratai palaikytų visus siūlomus prekybos alkoholiu ribojimus. Pasak LVŽS vadovo, tai, kas siūloma, jau yra kompromisinis variantas: partijos rinkiminė programa buvo dar griežtesnė.“

„Aš šiandien esu tikras, kad sugė-

bėsime priimti Vyriausybės pateiktus ir komiteto patvirtintus sprendimus nežiūrint į partijų lyderių pareiškimus viešojoje erdvėje. Tai mums bus labai svarbu. Aš atvirai tą pasakiau ir tą galiu pakartoti – ir koalicijos likimas gali priklausyti nuo šio balsavimo. Nes tai didelė atsakomybė. Tai ne susitarimo, o atsakomybės klausimas“, – kalbėjo R. Karbauskis.

Pastarosiomis dienomis Seimas pirmą kartą balsavimu pritarė dėl Alkoholio kontrolės įstatymo pataisų. Jose, matyt, dėl galingos kritikos padaryti kai kurie nežymūs pakeitimai, tačiau iš esmės protestuotojai kažko svaresnio nelaimėjo. „Už“ balsavo 75 politikai. Galutinis balsavimas numatytas birželio 1 dieną.

Kad korupcija Lietuvoje viena didžiausių Europos Sąjungoje – jokia naujiena. Tačiau šįkart greta „alkoholinės“ tematikos straipsnių žiniasklaidos pateikta informacija apie šios rūšies nusikaltimus šalyje iš tikro gąsdinanti.

„Korupcijos rizikos galimai sukeliamą tiesioginę ir netiesioginę žalą Lietuvai, remiantis Korupcijos suvokimo indekso rezultatais, gali siekti 11,4 proc. bendrojo vidaus produkto (BVP) arba iki 4,44 mlrd. eurų, teigia nepriklausomo tyrimų centro „RAND Europe“ naujausi duomenys“, – pranešė žiniasklaida.

„Per metus Lietuvoje išvagiama per 4 mlrd. eurų, bet atsakingų nėra.“ Taip pavadintame rašinyje portale delfi.lt Indrė Makaraitytė rašė: „Korupcija suvalgo 11 proc. Lietuvos BVP. Tai yra milžiniški pinigai, net jei šis matavimas labiau pagrįstas ekspertinėmis įžvalgomis. Didžiausią dalį to, kas galėtų būti panaudota visuomeniniam gėriui, mums visiems, pasiima korumpulai korumpuočiausiose Lietuvos institucijose: sveikatos priežiūros sistemoje, Seime, savivaldybėse. Arba korumpuočiausiose Lietuvos ministerijose: sveikatos apsaugos, krašto apsaugos ir žemės ūkio. Ir nusėda korumpuočiausiuose sek-

toriuose: farmacijos, statybų ir techninės patikros įmonėse. (...) Kad ir kiek – atvirų, pusiau atvirų ar uždarytų – posėdžių ir renginių darytų Specialiųjų tyrimų tarnyba, nevyriausybinės organizacijos, skaičiai jau daug metų yra tokie patys. Nei žmonės mažiau moka kyšių gydytojams, nei gydytojai mažiau jų prašo. Jei nutilo kalbos apie ligoninių viešuosius pirkimus ir mūsų visų pinigus brangiai įrangai ligoninėse, kuriose nėra ką su ja veikti, tai nereikia, kad tai nevyksta. Tai reiškia, kad tiesiog niekas nebekalba, nes niekas nebesitiki pokyčių.“

Apie tai, kad akcinė bendrovė „Lietuvos geležinkeliai“ – „valstybė valstybėje“ su savo nepakeičiamais vadovais ir tvarka bei taisyklėmis, ne kartą rašė žiniasklaida ir anksčiau, tačiau viskas tuo ir baigdavosi.

Naujoji valdžia su „valstiečiais“ pagaliau ryžosi padaryti tvarką bendrovėje: atleido ilgamečius vadovus, o naujieji atliko auditą. Nustatę didelius pažeidimus, jie kreipėsi į Generalinę prokuratūrą. Ši pradėjo ikiteisminį tyrimą dėl maždaug 5 mln. eurų žalos „Lietuvos geležinkeliams“, kurią galėjo padaryti buvę įmonės vadovai.

„Seimyniniai santykiai „Lietuvos geležinkeliuose“ stebina įžūlumu“, – apie tai rašė delfi.lt. „Lietuvos geležinkeliai“ nuo 2014 metų pradžios iki 2016-ųjų pabaigos įvykdė šešis viešuosius pirkimus už 2,8 mln. eurų, kuriuos be konkurencijos laimėjo buvusio ilgamečio valstybės valdomos įmonės vadovo Stasio Dailydikos sūnaus Vytauto ankstesnė darbovietė „Transmitto“, – rašė portalas. – Kaip rodo Viešųjų pirkimų tarnybos (VPT) tinklapyje freedata.lt skelbiami duomenys, naujosios geležinkelių vadovybės audituotu laikotarpiu (2014–2016 metais) „Transmitto“ iš viso laimėjo aštuonis atvirus konkursus, šešiuose iš kurių buvo vienintelis dalyvis.

(...) VPT duomenys rodo, kad „Transmitto“ su „Lietuvos geležinkeliais“ bendradarbiavo ir anksčiau. Nuo 2003 iki 2013 metų įmonė iš

viso laimėjo apie 20 viešųjų pirkimų. Per 2003–2016 metus „Transmitto“ teko 11,3 proc. visų kelių priežiūros automobilinės technikos sutarčių, o pusė jų buvo vieno tiekėjo.“

Tuo metu Valstybės kontrolė Seimo Audito komiteto ir Antikorupcijos komisijai pateikė rezultatus audito, kurio metu aiškintasi, kaip panaudotos dešimtys milijonų eurų E. sveikatos sistemai sukurti Sveikatos apsaugos ministerijoje. E. sveikatos sistema – priemonių, skirtų sveikatinimo veiklai, pasitelkiant informacines technologijas, visuma: ligos istorijos įrašai, elektroniniai receptai, atliktų tyrimų rezultatai. „Iššvaistyta 40 mln. eurų E. sveikatos sistemai, kuri beveik neveikia“, – šia tema rašė portalas 15min.lt. „Per pirmuosius du etapus sukurtų sistemų buvo visiškai atsisakyta. Tam buvo išleista beveik 10 mln. eurų. Trečiame

etape sukurta visiškai nauja sistema, kuri taip pat veikia menkai, o jai išleista per 30 mln. eurų. Šie pinigai sumokėti ne tik už sunkiai veikiančius projektus, bet ir aštuonis kartus už juos permokėta“, – rašė portalas.

Įdomiausia, kad projektui iki užbaigimo, pasirodo, trūksta ir prašoma dar 30 mln. eurų.

Seimo komisijos nariai, išklausę Valstybės kontrolės ataskaitą, suabejojo, ar nenusisekusiam projektui verta skirti dar dešimtis milijonų (anot delfi.lt, Estijoje sistema sukurta už 12 mln. eurų). Pagaliau kodėl buvo sumokėti pinigai už produktus, kurie neveikia arba veikia blogai ir kasmet valstybei jie kainuoja dar ne vieną milijoną eurų? Tačiau, kaip dažniausiai būna, „kaltų, kodėl buvo iššvaistyta tiek milijonų, nerasta“, – teigė portalas.

Gerb. Vaclavą Stankevičių dėl motinos mirties nuoširdžiai užjaučia

**Lenkijos lietuvių bendruomenė
Lenkijos lietuvių draugija
Šv. Kazimiero draugija**

Dėl motinos mirties LR konsulato Seinuose vadovu
Vaclavui Stankevičiui nuoširdžius užuojautos žodžius skiria

**Punsko Kovo 11-osios lietuvių licėjaus,
Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinės mokyklos ir gimnazijos,
Punsko savivaldybės darželio bendruomenės**

*Kartais net pavasaris gali būti neteisis,
nes jis savo žiedais užmerkia akis artimam žmogui...*

Dėl visuomenininko ir mokytojo **a. a. Valento Čėplos** mirties
nuoširdžiai užjaučiame Jo dukrą, sūnų ir artimuosius.

Lenkijos lietuvių draugija